

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLIV. évfolyam
1983 * 5 szám

I. Braille

DR. PIRITYI OTTÓ:

Jövedelemkülönbségek és közhangulat

(Megjelent a TÁRSADALMI SZEMLE XXXV III. évfolyamának 1983. februári számában.)

(II. Rész.)

Nemcsak a beosztás és a szak-képzettség szerinti skála húzódott össze a hetvenes években, hanem az azonos vagy hasonló munkán dolgozók közötti keresetszóródás is. Ebben hibás egyrészt a központi keresetszabályozás rendszere, amely a maga rendkívüli tompasága, degeneresszivitása révén nem teszi lehetővé a teljesítmények bérrel való követését. Hibás azonban a gyors árszínvonalemelkedés is. Olyan közhangulat alakult ki, hogy mivel mindenki a piacról él, a meghirdetett áremelkedés mértékéig mindenkinek jár a béremelés. A harmadik „bűnös” az országos munkaerőhiány volt; aki nem kapta meg az elvárt emelést, az kilépett, vagy folyamatosan kilépéssel fenyegetőzött. A vállalat pedig tudta, hogy helyébe új embert csak még többért kaphat.

Folyamatos és gyors fogyasztói árszínvonal-emelkedés és alacsony vagy negatív reálbér-növekedés mellett a vállalatok vezetői igyekeznek minden évben mindenkinek béremelést adni, ha pedig ez nem megy, legalább azoknak a bérét emelni, akik az előző évben kimaradtak. Sok helyen az „utolsó pár előre fuss” elvét érvényesítik béremelésben, kitüntetésben, jutalmazásban, munkaverseny-értékelésben egyaránt.

Gyakran a kisebb kollektívák is idegenkednek attól, hogy tagjaik bére között jelentősebb különbség legyen, noha éppen számukra nyilvánvaló, hogy az egyéni teljesítményekben milyen jelentős eltérések vannak. A mozgóbér-, a prémium- és a jutalomkereteket is nagyjából egyenlően osztják el maguk között, ha ez rájuk — vagy a művezetőkre, brigádvezetőkre — van bízva. Azt

azonban megkövetelnék, hogy a brigádok, a munkacsoportok bérszintje, béremelése differenciálódjon a kollektív munka eltérő eredménye szerint. Ezt is csak akkor követelik, ha ez számukra előnyös, illetve, ha a teljesítménynövelés csupán rajtuk múlik, nem pedig az anyag- és munkaellátáson, a szerszámok és a gépek minőségén.

Mind a vállalatvezetés, mind a kollektívák voltaképpen elfogadták az utóbbi években a nivelláló differenciálást; az kap nagyobb emelést, aki bérben le van maradva — nem saját teljesítményéhez, hanem a többi ember keresetéhez, illetve az átlagos „beállási százalékhoz” képest.

Vállalataink vezetői eddig is olyan pénznek tekintették a bérfeljesztési keretet, amelyet köteleességük szétosztani, mégpedig lehetőleg úgy, hogy mindenki kapjon valamilyen emelést. Oly sok gondjuk-bajuk van, hogy az erőteljes differenciálással járó feszültségek levezetésének gondját nem szívesen vállalják. A keret csúnya dolog. Egyeseknek többet adni annyit jelent, mint a többinek kevesebbet. Ha valaki az üzemben nagy béremelést kap, szinte megkárosítja a többi dolgozót. Ha valakinek újítási díjat fizetünk, kevesebb lesz az év végén a szétosztható nyereségrészesedés. Ha a teljesítmények növekedését követi a kereseti színvonal emelkedése, a vállalat könnyen olyan helyzetbe jut, hogy bérfeljesztési adót kell fizetnie a részesedési alapból. A túlóra azokat károsítja, akik nem túlóráznak; a darabbérben, egyösszegű utalványozásban dolgozók elveszik a pénzt a többiek elől. A Dolgozz Hibátlanul munkarendszer

megeszi a mozgóbért, gyakran a bérfeljesztési keretet is.

No, de most képzeljünk el egy olyan csodálatos helyzetet, amelyben a dolgozó kollektívák többleteljesítései létrehozzák a vállalatok számára az ehhez tartozó béremelési lehetőséget, tehát a többletet honorálni tudják, ha nem is bőségesen. Lehetne-e ilyen ideális helyzetben a munkabért mereven kapcsolni az egyéni és a brigádteljesítésekhez? Talán azokon a munkaterületeken megy ez, ahol a teljesítmények pontosan mérhetők. De már itt is gondot okoz az az idős szakí, akinak teljesítményszázaléka már nem a régi, a fiatalokkal már nem bírja az iramot, de kisujjában van az egész műhely, annak minden zuga, gépe, szerszáma és feladata. Ugye, nem lehet neki csak akkora bért adni, amennyi a százaléka?

Az eltérő jellegű, különböző képzettséget kívánó munkákat igen nehéz összehasonlítani és bérüket eszerint megállapítani. Még nehezebb megmondani, hogy milyenek legyenek a munka szerinti bérarányok a különböző szintű vezetők között, a csoportvezetőtől a vezérigazgatóig. Aztán még sokáig igen eltérőek lesznek a munkakörülmények. Ahol ezek rosszak, ott ugyanakkora teljesítményért többet kell fizetni. Rengeteg unalmas, monoton munka van, ahol a munka örömről, a hivatástudatról szóló fejtegetések izléstelen tréfának hatnak. Itt a munkás csak pénzért dolgozik. Meg is kell fizetni, többel, mint amennyi a teljesítménye szerint neki járna. Vannak társadalmilag lenézett munkák. Ezeket éppen bérben kell felértékelni, megbecsülni, hogy legyen, aki vállalja.

A bérrrel szemben nemcsak a munka, a teljesítmény áll, hanem szükségleteink tömege is. Bérünk nagysága határozza meg alapvetően családunk életszínvonalát, életvitelét. A legalacsonyabb béreket az állam a legtöbb országban központilag meghatározza, gyakran előírja ezeknek az átlagost meghaladó ütemű emelését. Hazánkban is hányszor hallottuk, olvastuk az elmúlt évtizedekben, hogy kiket kell elsősorban a béremeléseknél előnyben részesíteni. Most az öregeket, majd a fiatalokat; egyszer a pályakezdeket, máskor a törzsgárdatagokat, majd a nőket, a többszakmásokat, a több műszakban dolgozókat — szinte mindenkit.

Ezek az eligazítások szűnőben vannak. Azt hiszem nincs is sok szükség rájuk. Mindenki elfogadja, hogy a bérezésben a teljesítményelv alkalmazása az igazságos, az erkölcsös, a humánus. Közben pedig a rengeteg igazságos, erkölcsös és humánus kivétel erősíti a szabályt. Tény, hogy a társadalom nem képes minden szociális feladatot levenni a vállalat válláról. A leendő anyákat illik könnyebb munkára tenni, de nem illik bérüket csökkenteni. A kisgyermekes anyákat egyműszakos üzembe kell helyezni, de valahogy ki kell „bulizni”, hogy a pénzük maradjon. Nem is tiltakozik ez ellen senki. Valahogy igazságosnak, vagy legalább méltányosnak tartjuk.

Vajon lehet-e azokon a munkaterületeken a munka szerinti elosztás elvét szigorúan alkalmazni, ahol a munka nehéz, egészségre ártalmas, és ezért a munkavégző-képesség 20—25 év után jelentősen csökken? Igazságos lenne-e bérüket, nyugdíjalapjukat csökkenteni? Hány bányászt, kohászt, vasúti pályamunkást, sólyatéri munkást kell könnyebb munkára helyezni, fűthető műhelybe tenni? Amit most már végeznek, annak a bére alacsonyabb, de hát ennél a vállalatnál mentek

tönkre. Voltaképpen ők csökkent munkaképességűek, de nem mindig olyan mértékben, hogy közegészségügyi, juttatási szempontból is ide lennének sorolhatók.

A kötelező kímélet elve érvényesül azoknál is, akiket az ún. struktúrapolitika közvetlenül érint, tehát új munkahelyre kerülnek, vagy új munkát kell megtanulniuk. Itt a humanitás, a bérezés szociális funkciója a teljesítményelv elé kerül időlegesen. Az átszervezések, átcsoportosítások, átképzések terheit az érintett dolgozók egyedül nem viselhetik. Keresetüket ki kell egészíteni, míg az új munkán el nem érik a korábbi bérüknek megfelelő teljesítményt.

Van persze a munka szerinti elosztás mellett egy másik elv is, amelyet — nem tudom miért — elfelejtünk hangoztatni. Én ezt az elosztás szerinti munka elvének nevezném. Mindenki „dolgozza ki” a bérét, dolgozzon meg a pénzéért. Ezt azért mondom, mert számos helyen nem a dolgozónak van megállapított bére, hanem a munkakörnek, a pozíciónak, a posztnak. Adott pénzért meghatározott feladatot kell ellátnia a bérelszámolóknak, a raktárosnak, a vasutasnak és így tovább. Valamikor úgy is tanultuk a politikai gazdaságtanban, hogy a munka szerinti elosztás elve csak a képesség szerinti munka elvével együtt értelmezhető. Tanultuk, csak éppen elfelejtettük. Újra meg kell tanulni. Hiszen egyre kevesebb lesz az olyan munkaterület, ahol a fizikai erő megfeszítésével mind többet kell nyújtani, mind több munkadarabot kell megmunkálni. Nő az olyan munkaterületek száma, ahol a feladatot becsülettel el kell látni, a teljesítmény pedig főleg minőségi vonásokkal bír. Aki pedig annak a posztnak a pénzéhez nem tud felnőni, menjen oda, ahol a bérhoz igazodó munkát nyújtani képes.

Amióta olyan szélesre tárult a különmunkák lehetősége, azóta felerősödött az igény, hogy a szocialista nagyüzemben is megszédhesse magát a jó munkás. Nem érti a közvélemény, hogy miközben szinte minden különmunka jól fizet, a vállalatokban, a szövetkezetekben visszafogják a béreket és ezzel a teljesítményeket is. Nem érv ezért a munkás számára, hogy azért nem lehet több bért fizetni, mert az túl sok lakossági vásárlóerőt eredményezne, s így az infláció felerősödne. Ha ezekben a közgazdasági összefüggésekben gondolkodna, akkor joggal vehetné fel, hogy sokkal inkább inflációs hatású, ha a termelés drága, a teljesítmény alacsony, az ellátás, a kínálat gyenge, s közben a bér „tervszerűen” mégis kiáramlik.

A munkásnak nehéz megmagyarázni, hogy miért éppen a béremeléssel spórolunk. Látja ő az üzemi tevékenység folyamatában, mekkora értékek vesznek kárba, mennyi a veszteség a szervezetlenségből, az anyag- és energiapazarlásból, a selejtből, a kapkodásból, a rohammunkákból. Nem érti, miért más pénz a többletbér, mint a már meglevő; miért más pénz az, amit bére fordítanak, mint amit anyagra, alkatrészsre, gépre és épületre. Miért „kemény” az egyik forint és miért „puha” a másik? A vállalati gazdasági vezetők pedig nem értik, miért van a keresetszabályozás annyira funkcióval agyonterhelve, hogy már szinte egyiknek sem tud megfelelni.

Ami leginkább megzavarja az embereket, az az, hogy különmunkákon, kisvállalkozásokban, vállalati gazdasági munkaközösségekben nem sajnálják a pénzt. De ilyen munkához a dolgozók kis hányada jut hozzá. Hol itt az egyenlőség?

(Folytatjuk.)

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk Központi Elnöksége 1983. március 24-én ülést tartott.

Jelen voltak: Dr. Jáksó László elnök, Dr. Bódi István főtktár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné Dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, Nagy Ernő, Pinviczky György, Dr. Szabó Károly, Dr. Szél Lajos, Szemerédi István elnökségi tagok, Kiss Sándor, Lakk István elnökségi póttagok és Daru Geróné osztályvezető-helyettes.

Dr. Jáksó László elnök üdvözölte a testületet és ismertette a napirendet. Szólt az 1983. március 10-én megtartott rendkívüli elnökségi ülésről, melyen szövetségünk vezető testülete találkozott és eszmecsere-t folytatott Dr. Szegedi Tamásnéval, az Egészségügyi Minisztérium IX. Önálló Szociálpolitikai Osztályának főosztályvezetőjével. Megállapította, hogy az esemény sikeres és hasznos volt.

Az első napirendi pontban Daru Geróné osztályvezető-helyettes felolvasta a Zenei Szakosztály működési szabályzattervezetét, melyet írásban előzetesen valamennyi elnökségi tag megkapott. A szöveget a testület paragrafusonként és pontonként külön-külön megtárgyalta; több módosítást javasolt, mert szükséges, hogy a működési szabályzat hosszú időre szóljon. Az elnök a szabályzattervezeten elvégzendő mó-

dosítások rögzítésével megbízta Daru Geróné osztályvezető-helyettest, Dr. Szél Lajost és Barna Zoltánt.

A második napirendi pontban Gerdelics Ferenc főelőadó tájékoztatója hangzott el az 1983. évi üdültetésről. Az írásban benyújtott anyagot szintén Daru Geróné olvasta fel.

A testület a tájékoztatót jóváhagyólag elfogadta.

A harmadik napirendi pont keretében a Braille-Emlékérembizottság javaslatát hallgatta meg a testület. Előadó Pinviczky György, a bizottság elnöke volt. A megyei szervezetek 56 személyt javasoltak kitüntetésre. Ismertették a felterjesztettek névsorát. Széleskörű vita után 47 személy kitüntetését fogadták el a jelenlévők.

Befejezésül néhány bejelentés hangzott el, ezek közül Pinviczky György felszólalását emeljük ki, aki elmondta, hogy szövetségünk Budapesti és Pest megyei Szervezetének irodájában már árusítják a vakok számára készült elektronikus lázmérőket és a telefonkezelők részére fényérzékelő tapogató készülékeket. (Erről lapunkban korábban már tájékoztattuk olvasóinkat.)

A bejelentések után Dr. Jáksó László elnök zárszavával véget ért a tanácskozás.

Szemerédi István

Tanácskozás

A VAKÜGYI PROPAGANDAMUNKÁRÓL

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége az utóbbi években egyre több tudományos ülés, tanácskozás és egyéb rendezvények munkájában vesz részt egy-egy előadás megtartásával, illetve a vitába is bekapcsolódva. Számos ilyen ülést rendeztünk azonban magunk is, részben önállóan, részben valamely

társszervezettel közösen. 1983. március 25-én a Magyar Gyógynevelők Egyesülete Látásfogyatékosügyi Szakosztályával együtt rendeztük meg Május 1 úti székházunkban azt a tanácskozást, melynek témájával a vakügyi propagandát választottuk.

A tanácskozás résztvevőit, a szak-

osztály képviselőjében dr. Csocsáné Horváth Emmi üdvözölte.

Az első előadást Daru Geróné osztályvezető-helyettes tartotta. Főként a szövetség belső propagandatevékenységével foglalkozott. A korábban jórészt reklámterületen használatos „propaganda” szó alkalmazása újabban más, pl. szociálpolitikai területre is bekerül.

Belső felvilágosító munkánknaik új formái vannak kibontakozóban. Megállapította, hogy a jó munka alapja az átgondolt tervezés. Ennek néhány területe: A vakok közlekedése, a vakvezető kutyaképzés, valamint a genetikai tanácsadás, ez utóbbinak kedvező visszhangjára is rámutatott. A szabadidő hasznos eltöltése lehetséges a különböző együttesekben való részvétel útján is. A tagok nagyobb aktivitása szükséges lenne, a 20 000 főt meghaladó tagságnak mintegy 10–15%-át lehet aktívként számon tartani. Ezt a megyei szervezetek összefogásával való részvétel is tükrözi.

A társadalomban szükség van a toleráns magatartásra.

A propagandamunka fontossága nemzetközi szinten is hangsúlyt kapott, pl. az 1982. szeptemberében rendezett norvégiai konferencián. Az itt elhangzott előadások, hozzászólások arról győzték meg bennünket, hogy eddigi munkásságunk mind a belső, mind a külső propagandában helyes és célszerű. A konferenciáról olvasóinkat tájékoztattuk. Érdemes azért megjegyezni, hogy az elért vakügyi szociális vívmányokért való aggodás itt is kicsendült. A rokkantak nemzetközi éve több vélemény szerint sem hozott kellő eredményt, éppen a nehezedő gazdasági helyzet miatt. Ezzel is magyarázható a dán vakügyi szervezet távolmaradása az értekezlet-ről.

Saját előadásomban a szövetség külső propagandamunkájával foglalkoztam. Az Alapszabály tartalmaz idevágó rendelkezést is, ám ezt a tevékenységet sokféle módon végezzük ezen túlmenően is. Az utóbbi években számos kiadványunk jelent meg. A Központi Elnökség éves

beszámolóiban ezekről mindig tájékoztatást adtunk. A hét kiadványban a látássérültekkel, különösen a vakokkal kapcsolatos helyes szemléletformálásra, annak erősítésére törekedtünk. Tájékoztatást adtunk a szülőknek, nevelőknek a kisgyermekkorai, iskolai neveléshez egyaránt.

A széleskörű sajtópropaganda mellett egyre általánosabbá válik a rádió, a televízió részéről nyújtott segítség. Jelentékeny a filmben rejlő lehetőségek kiaknázása is.

Együtteseink a kultúra és a sport területén egyaránt jól szolgálják ügyünket már sok évtized óta. A különböző kiállítások hasznossága is jelentős, akár a látássérültek termékeiből akár a tanulást, a munkát stb. könnyítő segédeszközökből vagy más célból rendezzük is azokat. A szövetség ilyenekkel is több alkalommal hívta fel a nagyközönség figyelmét egy-egy sajátos területre (foglalkoztatási, gyermekrajz-, fotókiállítás).

A két előadást néhány hozzászólás követte. Többen is elmondták, hogy a szövetségi felvilágosító munka az utóbbi években megélné. Érdekes, idekívánczó megállapítás, hogy a felvilágosító tevékenységgel inkább emocionális régiókban lehet jól hatni. A vakügy képviselője a magánélet legkülönbözőbb területein is elképzelhető, így akár a társasági „terített asztalnál” is. Egyik résztvevő szerint, ha e munka hatását nem is mértük fel eddig, hatása mégis megmutatkozik az élet különböző területein.

Vendégeink a tanácskozás utolsó mozzanataként az 1981-ben készült és a látássérültek nevelését, oktatását, foglalkoztatását bemutató, valamint a Magyar Televízió Pécsi Körzeti Stúdiójának ugyancsak 1981-ben készített, Sorstársak c. anyaga ide vonatkozó részleteit bemutató filmeket tekintették meg.

dr. Bódi István

foglalkozási rehabilitáció, a családba való beilleszkedés, akkor a megváltozott munkaképességű egyén lelkiileg törést szenved és rehabilitációja vagy nem, vagy csak hosszú idő után következhet be.

Dr. Borsay János főigazgató néhány javaslatot tett a rehabilitációs munka javítása érdekében.

A második előadó Dr. Szegedi Tamásné, az Egészségügyi Minisztérium IX. Önálló Szociálpolitikai Osztályának főosztályvezetője elmondta, hogy az Egészségügyi Minisztérium nagy erőfeszítéseket tesz a rehabilitáció és a rehabilitáció minél teljesebb megvalósításáért. Az előadás, amely részletesen taglalta az érdekvédelmi szövetségek tevékenységét, munkájuk eredményességét, nagy visszhangot keltett. Egyebek között megállapította, hogy a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének tradíciói vannak a tagjaikkal való törődés és a foglalkoztatás terén, hiszen hosszú idő óta látja el a szövetség az érdekvédelmet. A sok eredmény mellett a foglalkozási lehetőségek skáláját nagyon szűknek tartja, új munkahelyek, új szakmák felkutatását kellene sokkal jobban szorgalmazni. Szólt a hallássérültek tevékenységéről is, eredményeiket a minisztérium nagyra értékeli. Hangsúlyozta, hogy a hallássérültek esetében a foglalkoztatás sokkal szélesebb körben oldható meg és ez a kör egyre bővül.

Mint érdekvédelmi szerv az Értelmifogyatékosok Szülői Munkaközössége a közelmúltban megkezdte tevékenységét és létével, összefogó erejével máris szép eredményeket könyvelhet el.

1981. a rokkantak nemzetközi éve lendületet adott a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetségének létrejöttéhez. Ezek — nagyon helyesen — keresik a kapcsolatokat és igyekeznek együttműködni a már régen megalakult szervekkel, szövetségekkel. Dr. Szegedi Tamásné is ezt hangsúlyozta, hogy az érdekvédelmi szervek, szövetségek nem csak egymással működjenek együtt, hanem tevékenységükben vegyék igénybe a SZIK-nek és a SZIK-ben

Néhány gondolat egy fontos tanácskozásról

A Gödöllői Művelődési Központ Galga termében 1983. március 26-án, délelőtt tanácskozásra gyűltek össze a szakemberek, ahol több előadás hangzott el „A rokkantak érdekképviselői szerepe a rehabilitációban és a rehabilitációban” címmel.

A tanácskozást a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége szervezte. Szakonyi Júlia főtisztár a tanácskozást megnyitotta. Üdvözölte a megjelent szakembereket.

A gödöllői Pártbizottság titkára, Herczenik Gyula elvtárs méltatta annak jelentőségét, hogy városuk adott helyet a két fontos szerv — a Magyar Rehabilitációs Társaság és a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetsége — tanácskozásának. Hangsúlyozta, hogy a városban és a járásban lévő intézményekkel, üzemekkel az említett szervek rövid időn belül jó kapcsolatot tudtak kialakítani. A város vezetői na-

gyon fontosnak tartják, hogy a rehabilitáció minél teljesebb mértékben megvalósuljon. A jelenlegi tanácskozás is ezt a célt szolgálja, hogy az összegyűlt szakemberek részére elméleti instrukciókat adjon és tájékoztasson a gyakorlatban elért eredményekről.

Az első előadó Dr. Borsay János főigazgató, a Magyar Rehabilitációs Társaság elnöke volt, aki az Értelmifogyatékosok Szülői Munkaközösségének jelentőségéről beszélt és hangsúlyozta az átfogó rehabilitáció szükségességét, amelynek az orvosi rehabilitáció után a szociálpolitikában, a foglalkoztatásban, a megfelelő környezet kialakításában, a társadalmi beilleszkedésben kell megvalósulnia. Külföldi példákra is hivatkozott és hangsúlyozta, hogy az orvosi rehabilitáció és az azt követő utókezelés nagyon szép eredményeket hoz. Ha az orvosi rehabilitációt nem követi rövid időn belül a

megalakult Rehabilitációs Osztálynak a segítségét a megváltozott munkaképességű tagok rehabilitációjának kiteljesedése érdekében.

Kaposvári Júliának, az Országos Vöröskereszt főtitkárhelyettesének korreferátuma nagyon érdekes volt. Taglalta a foglalkozási rehabilitáció tízéves fejlődését és azokat a szociális intézkedéseket, szociálpolitikai vívmányokat emelte ki, mint eredményeket, amelyek nagy segítséget nyújtottak a foglalkozási rehabilitáció tízéves fejlődésében. Szólt arról, hogy mi a Vöröskereszt szerepe és mi az Országgyűlés mellett működő Szociális Bizottság feladata ezen a téren. A gondokról szólva ő is az együttműködés fontosságát, a társadalom még nagyobb aktivitásának szükségességét hangsúlyozta.

Dr. Fehér Miklós, a Magyar Rehabilitációs Társaság főtitkára korreferátumában ugyancsak kifejtette véleményét a rehabilitációról és a foglalkozási rehabilitációról.

Elsősorban külföldi tapasztalatait emelte ki, azt hangsúlyozta, hogy az érdekvédelmi szövetségek képviselőinek részt kell venniük mindazonkon a konferenciákon, — beleértve nemzetközieket is — amelyeken tagjaik problémáival foglalkoznak; ne fordulhasson elő, hogy róluk nélkülük döntsenek. Elmondta továbbá, hogy a szakmunkás kérdésben a foglalkozási rehabilitáció terén külföldön az országok fejlettségi szintjétől függően talán nagyobb eredményeink sem lebecsülendők. A szakemberek együttműködésének fontosságát hangsúlyozta a Magyar Rehabilitációs Társaság főtitkára is.

Szünet után Dr. Bódi István, szövetségünk főtitkára tartott előadást a szövetség propagandatevékenységéről. Ezen belül a vakügy fejlődéséről, ideértve az oktatást, a foglalkoztatást, a művelődést és a sportot.

A tanácskozás következő felszólója Bújdosó Balázs, az Értelmifogyatékos Gyermek Szülői Munkaközösségének főtitkára volt, aki elmondta, hogy a fiatal egyesületnek sok nehézséggel kell megküzdenie a védett munkahelyek megteremtés-

sétől az egyéb szociálpolitikai gondok megoldásáig.

A munkaközösség tevékenysége máris nagyon hasznos, de sok segítségre van szükség ahhoz, hogy ezen a nehéz területen is eredményes legyen.

Dr. Czikány Csaba, a Mozgáskorlátozottak Egyesületi Országos Szövetségének elnöke hozzászólásában az együttműködés fontosságáról beszélt és azokat a jogi kérdéseket boncolgatta, amelyek segítségével a rokkantak nemzetközi évében megalakult egyesületek, de a régebben működő érdekvédelmi szövetségek is könnyebben tudnák megoldani feladataikat.

Szólt az elért eredményekről és hangsúlyozta a tanácskozás jelentőségét.

Szövetségünket ezen a fontos ta-

nácskozáson Dr. Bódi István főtitkár, Szemerédi István szakmai csoportvezető, Vörös Istvánné és Seres Gáborné instruktorok képviselték.

A vitában már sajnos nem tudtunk részt venni, de úgy érezzük, hogy a tanácskozás nagyon hasznos volt, mert az összegyűlt szakemberek tudása, tenniakarása, segítőkészsége minden oldalról megnyilvánul a hátrányos helyzetűek és a megváltozott munkaképességű emberek foglalkozási rehabilitációjában. *Szemerédi István*

Dr. Bódi István főtitkár cikkünkben említett korreferátuma főbb vonásaiban megegyezik azzal az előadással, mely március 25-én szövetségünkben hangzott el a vakügy propagandá munkával foglalkozó tanácskozáson. Az írást jelen számunkban olvashatják.

Szerkesztőség

VAS MEGYEI VEGYESIPARI VÁLLALAT

Beszámoló

AZ 1982. ÉVI MUNKÁRÓL ÉS AZ 1983-AS ÉV FELADATAIRÓL

Vállalatunk 32 éves múltat tekintet vissza. Ez a három évtized rendkívül változatos volt átszervezésekben, gondokban, de örömeinkben is. A változások ellenére a vállalat céljelleget mindvégig megőrizte. Jelenleg a 400 fő összdolgozóból 190 a megváltozott munkaképességű foglalkoztatott, s ezek a dolgozók legalább olyan jó, ha nem kiválóbb munkát végeznek, mint mások. Munkájukat kétszeres megbecsülés illeti: egyszer a termelt gazdasági érték miatt, másodsor azért az akaratereért, amivel dolgozni tudnak és dolgoznak.

Termékskálánk igen széles körű: 22 millió Ft értékben háztartási és műszaki keféket, 14 millió Ft értékben különböző seprűket gyártunk.

Közel 46 millió Ft termelési értéket jelent papírüzemünk produktuma, ezen belül 120 féle dobozt készítünk a cipő-, a kerámia-, a konzerv-, és az édesiparnak, 600—700 ezer darab mesekönyvet a Móra

Könyvkiadónak, és jelentős mennyiségű irományfedeleket a különböző megrendelőknél. Könyvkötészetünket széles körben elismerik.

Vasüzemi tevékenységünkkel évi 12—14 millió Ft termelési értéket állítunk elő. Jól sikerült termékeink a fémtömegcikk, iskolabútor-csővázak, autóbuszvárók, kerti kocsik, magtámaszok, adrémalemezek stb.

Véleményünk szerint piacunkkal hosszabb távon sem lesz gond, mivel lényegében valamennyi termékünk nagyon keresett cikk. Vállalati kollektívánk ütőképes, szorgalmas, tetterre kész: ennek köszönhető, hogy 1981-ben elnyertük a KIVÁLÓ VÁLLALAT megítéltel címet.

Ez a nagyon dinamikus fejlődés eredménye. Az elmúlt öt év alatt termelés értékünket megdupláztuk, a nyereség megnégyszereződött.

A szociális ellátás tekintetében és a bérszínvonal növekedésben is jelentős előrelépés következett be.

A vállalat jövője és fejlődése szempontjából igen fontos, hogy pá-

lyázatunkkal 1981-ben 24 millió Ft-os állami támogatást nyertünk el. Igaz, pályázatunkban igen komoly feltételeket vállaltunk, többek között, hogy a beruházások befejeztével az árbevételünk meg fogja haladni a százmillió forintot és a nyereség is számottevően növekszik.

A megváltozott munkaképességű dolgozók létszámát az induló 160 főről 265-re emeljük. Úgy gondoljuk, hogy — saját fejlesztési eszközeinket is beszámítva — a több mint 36 millió forintos állóeszköz-fejlesztés igazi ipari fazont ad vállalatunknak.

1983-ban befejezzük Szombathegyen a Rumi úti beruházásunkat, ahol 350 fő részére korszerű munkahelyeket és szociális létesítményeket helyezünk üzembe.

Ez évben birtokba vehetünk egy tökéletesen felújított 200 éves műemlék jellegű értékes kastélyt, ahol 50 megváltozott munkaképességű dolgozónk fog papíripari és bőripari tevékenységet folytatni.

Megkezdjük a bükki üdülönk építésének az előkészítését is. Körmenden új telephelyet létesítünk 1984-ben, itt 50-ből 20 megváltozott munkaképességű dolgozó fog tevékenykedni főleg a vasipari termékek gyártásában. A beruházás értéke 12 millió Ft körül várható. A VI. ötéves terv végére valamennyi építési jellegű beruházásunkat befejezzük, létszámunk erre az időpontra várhatóan a 460-ra emelkedik. A teljes létszámból a vak és a gyengénlátó dolgozók száma megközelítőleg 130 fő lesz. A további megváltozott munkaképességű létszámból 40 mozgássérülttel, 40 szellemi fogyatékkal és 50—55 anyagcsere zavarban szenvedő foglalkoztatottal számolunk.

Programunk nehéz, de szép. Nagy erőt jelent számunkra az a tudat, hogy magunk mögött tudhatjuk a társvállalatainkat, az érdekvédelmi szervezeteket és a széles közvéleményt.

Hóbor Ferenc igazgató

MACHALEK ISTVÁN:

Hírek a vakok és gyengénlátók világából

(Megjelent a BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG-ban, 1983. márciusában.)

Az elmúlt év végén megtartott országos küldöttértekezlet után új összetételben látott munkához a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Békés megyei Szervezetének elnöksége. Legutóbbi találkozásuk alkalmával Kiss István elnök és Vantara András megyei titkár javaslata alapján a következőképpen osztották fel a funkciókat. Elnökhelyettesek: Rózsa Dezsőné és Machalek István, munkahelyi elhelyezési felelős: Vantara András, oktatási, kulturális felelős Machalek István, szociális gondozási felelős: Gulyás Béláné, körzetcsoporthelyettes: Rózsa Dezsőné, nőfelelős: Vass Katalin, területi felelősök megbízottja: Högye Mihály, a kultúrscoporthelyettes: Nádai József.

Elkészült az idei esztendő eseménynaptára, amely így fest.

A taggyűlések színhelye és ideje a következő: április 14. Medgyesyegyháza, április 28. Szarvas, május 5. Békéscsaba, május 16. Szeghalom, május 27. Orosháza, június 9. Gyomaendrőd, június 16. Sarkad. Szeptember 2-án Békéscsabán lesz a megyei küldöttgyűlés.

Tapasztalatcsere, tagösszejövetelek, a körzeti csoportok elnökei, a szociális bizottság tagjai, valamint a körzeti megbízottak részére: május 10-én, augusztus 9-én, október 25-én. Az első idei elnökségi ülésre január 19-én került sor, a további ülések időpontjai: május 9., augusztus 8., december 7.

A jó erőkből álló kultúrgárda, az énekhar ebben az évben először,

március 24-én a békéscsabai tagösszejövetelen, ezt követően pedig még valamennyi taggyűlésen a közönségek elé lép.

Az énekhar műsort ad áprilisban az orosházi szociális otthonban, majd az év második felében a szarvasi, a csabai szociális otthonban, Mezőkovácsházán, Szarvason, Csorvason az öregek napközi otthonában. Figyelemreméltó a természetjáró csoport kezdeményezése. Az elmúlt esztendőben a romániai Szovátán és Karlovy Varyban túráztak. Ebben az esztendőben azt tervezik, hogy — természetesen önköltséges alapon — ismét felkeresik a közkedvelt erdélyi fürdőhelyet, ezenkívül kirándulnak Miskolctapolcára és Hévízre is.

Végezetül egy figyelmet érdemlő hír: néhány héttel ezelőtt Budapesten, az országos szövetség épületében klubnapot rendeztek a rehabilitációs tanfolyamok jelenlegi és korábbi résztvevői. Az összejövetelen — amelyen részt vett Dr. Bódi István főtktár és Szemerédi István mellett a VGYOSZ több vezető munkatársa — a jelenlevő 27 sorstárs megalakította a Felnőttkori Látássérültek Baráti Körét. Az alakuló ülésen megválasztott vezetőség — melynek egyik tagja Békés megyei — nyomban programot adott ki. Bartha Zsuzsa elnök elmondotta, hogy a baráti kör célkitűzései között szerepel olyan klubnapok megrendezése, amelyeken orvosi, pszichológiai előadásra, a szövetség vezetőivel való találkozásokra, tapasztalatcserékre kerül sor. Tervezik anyagi alap létesítését, amely lehetővé teszi a vidéken élő tagtársak utazási és étkezési költségeinek biztosítását.

DR. FALVAI FERENC:

A bérlakások karbantartási és felújítási szabályai és a bérbeszámítási jog

(II. Rész.)

A bérlő jogosult a lakás átalakítására és korszerűsítésére. E munkák elvégzéséhez a bérbeadó előzetes hozzájárulása szükséges. Különösen gyakori e körben a lakás korszerűsítése. Korszerűsítés körébe esik az egyedi gáz, vagy elektromos fűtő, illetőleg melegvíz-szolgáltató berendezés felszerelése, továbbá a lakás használhatóságát növelő egyéb építési-szerelési munka. Fontos szabály, hogy amennyiben a bérlő a lakás korszerűsítésére vonatkozólag a bérbeadónak bejelenti ez irányú szándékát és a bérbeadó a bejelentés kapcsán 30 napon belül nem nyilatkozik, úgy a bérbeadó hozzájárulását megadottnak kell tekinteni.

A bérbeszámítási jog azt jelenti, hogy a lakás korszerűsítésére, átalakítására, vagy éppen új lakás létrehozására (tetőtérbeépítés, emeleti ráépítés stb.) fordított költségét a bérlő beszámíthatja a lakás bérére, vagyis a bérbeszámítási jog alapján az e célra fordított költségei megtérüléséig mentes a lakbér-fizetési kötelezettség alól. A bérlő a teljes költségét beszámíthatja a lakbérbe, ha új állami lakást létesített (emelet ráépítés, tetőtérbeépítés, stb.) továbbá, ha a lakás átalakításával illetve korszerűsítésével a lakás alapterületét, vagy komfortfokozatát, esetleg a lakószobák számát növelte, vagy a központi fűtéssel, illetve melegvízellátással nem rendelkező állami lakásba egyedi gáz, vagy elektromos fűtő, illetve melegvíz-szolgáltató berendezést szereltetett fel. A bérlő általában a munka befejezésétől számított egy éven belül írásban

követelheti bérbeszámítási jogának elismerését a bérbeadótól. E határidő elmulasztása eltérő speciális rendelkezés hiányában jogvesztéssel jár. Amennyiben a bérlő bejelentését a bérbeadó nem ismeri el, összegét kifogásolja, vagy amennyiben igénybejelentésének kézbevételelől számított 15 napon belül nem nyilatkozik, a bérlő a bíróságtól kérheti a beszámítás jogosságának és mértékének megállapítását. Általános szabályként a bérbeszámítási jog a havi lakbér 75%-ának megfelelő részletekben érvényesíthető. Néhány kivételes esetben azonban a jogszabály úgy rendelkezik, hogy állami lakás esetén a bérbeadó az érvényesíthető teljes költségét egy összegben köteles megtéríteni. Ezek az esetek az alábbiak:

Ha az érvényesíthető összeg az 5000,— Ft-ot nem haladja meg, vagy a bérlő a jövedelmi, vagyoni és szociális helyzete folytán egyébként tanácsai bérlakáshoz juttatására lenne jogosult (vagyis Budapesten az egy főre eső havi jövedelem a 2200,— Ft-ot nem haladja meg), vagy pedig a bérlő lakásbérleti jogviszonya az érvényesíthető költségének megtérítése előtt megszűnik, vagy a bérlő, illetve a bérlőtársak egyikének életkora a 70. évet eléri, vagy azt meghaladja. Ezekben az esetekben tehát tulajdonképpen olyan kedvezményekről van szó, amikor nem is a bérbeszámítás, vagyis „lakás” útján térül meg a bérlő költsége, hanem a teljes összeget egy alkalommal térítik vissza részére.

A bérbeszámítás formájában érvényesített költségmegtérítést meg kell különböztetni azoktól az esetektől, amikor — a már említettek szerint — a bérlő költségeinek összegében való megfizetését kötelezheti. Ez utóbbi esetben a bérlő helyzete kedvezőbb, hiszen igényének megtérülése nincs összefüggésben a havi lakbér összegével. Egy összegben való megtérítést követelhet a bérlő a bérbeadótól, ha helyette azonnali beavatkozást igénylő munkát végzett, vagy végeztetett el. Ugyanez az igény áll fenn a bérbeadót terhelő 50%-os hányadára, ha a bérlő a lakásberendezések felújítását, vagy cseréjét a bérbeadó helyett végezte el (fürdőszoba-berendezés, gáztűzhely stb.). Amennyiben a bérlő a bérbeadót terhelő olyan egyéb munkát végeztetett el, amely nem esik sem az azonnali beavatkozást igénylő munkák, sem a lakásberendezések felújítása, illetve cseréje körébe, de azok a jogszabály szerint a bérbeadót terhelik, vagy a lakás átalakításával, korszerűsítésével a lakás alapterületét, vagy komfortfokozatát, esetleg a lakószobák számát növelte, úgy igényét speciális bérbeszámítás formájában érvényesítheti. Ennek lényege, hogy a bérbeadó a bérlő által érvényesíthető költség 50%-át egyösszegben köteles a bérlőnek megtéríteni, míg a fennmaradó további 50%-ot évenként előre a lakás évi lakbérének megfelelő részletekben köteles megtéríteni, úgy azonban, hogy a teljes összeg megfizetésére legkésőbb 10 év alatt sor kerüljön.

KITÜNTETÉSEK

Hazánk felszabadulásának 38. évfordulója tiszteletére szövetségünk javaslatára az Elnöki Tanács a Munkaérdemrend bronz fokozatát adományozta Hanuszka Józsefnek, Heves megyei szervezetünk, és Luk Jánosnak, Komárom megyei szervezetünk titkárának.

A magas kitüntetést Dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter adta át.

Gratulálunk a magas kitüntetésekhez, további munkájukhoz jó egészséget és sok sikert kívánunk!

Örömmel tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy Preisinger Béla, a Fővárosi Tanács Sporthivatalának telefonkezelője az Elnöki Tanácstól a Munkaérdemrend arany fokozatát kapta meg.

Sorstársunknak is gratulálunk jó munkájához és jó egészséget kívánunk!

A Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanácstól jó munkájáért ismételten elismerő oklevelet kapott Gerdelics Ferenc, szövetségünk főelőadója.

Elekesné Horváth Márta előadó, szövetségünk dolgozója a Nemzetközi Nőnap alkalmából miniszteri dicséretet kapott.

Nők részére

(Nők Lapja 1983/10. sz.)

„Kammermayer” öröme

Hozzávalók: 50 deka pulykamell, 2 db tojás, 25 dkg dió, liszt, olaj és só. Személyenként két szelet pulykamellet kiverünk, sózunk, lisztbe és felvert tojásba, majd az apróra vágott dióba forgatjuk és forró olajban pirosra sütjük. Tálalhatjuk rizzsel és finom befőttekkel.

Bőzdűfalusi sistergős

Hozzávalók: 10 dkg vaj, 10 dkg liszt, só, picit kurkuma, 25 dkg füs-

tölt sonka, 2 csomag előfőzött rizs, 20 dkg trappista sajt, 50 dkg sertéskaraj, olaj szerecsendió.

Vajas rántást készítünk, s felengedjük annyi vízzel, hogy elég sűrű maradjon, beletesszük a csíkokra vágott sonkát, a reszelt szerecsendiót és egy kevés kurkumát.

Az egészet összeforraljuk, végül belereszeljük a sajtot, s hagyjuk felolvadni. Közben megsütjük a karajszeleteket és elkészítjük a rizst.

Tálaláskor a rizshalom mellé tesszük a forró karajokat, és leöntjük a szintén forró sima mártással.

Náncsi néni kedvence

Hozzávalók: 50 dkg sertés máj, 2 pár debreceni, 25 dkg gomba, 20 dkg konzerv zöldborsó, egy kis fej vöröshagyma, olaj, só, törött bors, 1 csokor petrezselyem. A vöröshagymát apróra vágjuk, olajban megpirítjuk, hozzáadjuk a szeletekre vágott gombát, a csíkokra vágott debrecenit, majd együtt pároljuk. Ízesítjük a sóval, törött borsal és az apróra vágott petrezselyemmel, hozzáadjuk a zöldborsót és melegen tartjuk. A májszeleteket forró olajban megsütjük, sült burgonyával körítjük, s beborítjuk az elkészített raguval.

Kocsis saláta

Hozzávalók: 50 dkg savanyúkáposzta (vecsesi), 0,5 dl olaj, 1 dkg pirospaprika, egy kis fej vöröshagyma, 4 gerezd fokhagyma, törött bors. Az olajban feloldjuk a pirospaprikát, elkeverjük benne a fokhagymát, vöröshagymát és a törött borsot. Ezt ráöntjük a jól kicsavart savanyúkáposztára és egyenletesen elkeverjük.

Túrógombóc

Hozzávalók: 40 dkg félzsíros túró, 2 db tojás, só, 25 dkg zsemlemorzsza, 1 dl olaj, 2 pohár tejföl, búzadara, porcukor.

A túróhoz adjuk a két egész tojást, egy csipetnyi sót, és annyi búzadarát, hogy daragaluska sűrűségű anyagot kapjunk. Kanállal gombócokat szaggatunk és egyenként lobogó, forró vízbe tesszük, állandó forrás közben kb 15 percig főzzük. Ezalatt olajban megpirítjuk a zsemlemorzsát. A kész gombócokat ebben megforgatjuk, tányérra tesszük és tejföllel meglocsoljuk. Tetszés szerint cukorral fogasztjuk.”

(Csitári László konyhafőnök!)

Görgényi Miklós pécsi olvasónk levele:

A helyes tempó megválasztása

Pécsett, ahol lakom, az ötvenes évek elején még leszívesebben az úttesten közlekedtem; legjobban a villamos sínpályát szerettem, mert a ritkán járó szerelvényeket nem lehetett nem észre venni és itt olyan gyorsan mehettem, ahogy csak akartam, hiszen biztos volt, hogy a sínekre nem rakodtak le semmit és ott nem is parkolnak. Később a járdára kényszerültem, de akkorra már sajnos nemcsak a gépjárművek szaporodtak el, hanem lépten-nyomon jelzőtábla-oszlopokat állítottak fel, és kialakult az a „kedves szokás” is, hogy a közvilágítási oszlopokat a járdák közepére rakják, mivel a szélén veszélyeztetik az autókat. Általában az egész szemlélet autóközpontúvá vált, például ilyen hamis jelszavakkal: Az úttest a járműveké! Ez a jelszó azért hamis, mert egyidejűleg nem mondták ki, hogy a „járda (ha van?) a gyalogosoké!” Így az egymást kerülő nagyméretű gépjárművek minden járdát tönkretettek, letapostak, és magától értetődően parkolnak, rakodnak a járdákon. És akkor még a kialakult zajviszonyokról, bűzről nem is beszéltünk. (Ebben persze a legbosszantóbb, hogy a közkeletű demagógia úgy próbálja e kellemetlenségeket beállítani, mintha sorscsapások lennének, mint a földrengés, vagy a felhőszakadás, melyek ellen, ugyebár, mit se tehet az ember).

Mindezt csak azért írtam le, hogy a közmondásból módosított első és legfontosabb alapszabályt is leírhasssam: Lassan járj, mert gyorsan nem lehet, vagy túl veszélyes! A veszély nemcsak abban áll, hogy mi magunk szenvedünk kisebb-nagyobb balesetet, vagy sérülést.

Egy alkalommal a szokott útvonalamon haladtam határozott, friss tempóban. Teljes csend volt, nem járt arra senki. Egyszer csak az egyik ház kapuja alól kiszóltak:

„Lacika, gyere be!” Abban a pillanatban „leblokkoltam”. Éppen csak megérintettem a lábammal a nekem alig a térdemen felül érő kisfiút, aki a járdán ácsorgott és bá-méskodott. Ha véletlenül nem abban a pillanatban szólítják be a gyermeket, bizonyosan elsodortam volna, mint egy tank egy faházikót; de akkor is, ha gyorsabban haladok, és nem tudok rögtön megállni.

Másik alkalommal egy olyan keskeny járdán, ahol két ember nem tudna egymás mellett elmenni, úgy adódott, hogy a szintén keskeny úttesten szemben gépkocsi jött, a járdán szintén szemben egy magába merült gyalogos. A zaj miatt könnyedén egymásnak ütköztünk és a — nagyobb súlyomnál fogva — megingattam az illetőt egyensúlyi helyzetében, majd hirtelen elkapva kezemmel megtartottam, így sikerült megakadályoznom, hogy az éppen akkor mellettünk elhaladó gépkocsinak essék.

Mindkét esetben elkerülhetetlen lett volna valamilyen baleset, ha én „rosszul választottam volna meg a sebességet”. Ilyen hasonló eseteket mindannyian tudnánk mesélni.

*

Görgényi Miklós tagtársunk levelében foglaltakkal a legnagyobb mértékben egyetértünk. Valóban nagyon lényeges, hogy olyan sebességgel közlekedjünk, hogy se magunknak, se másnak kelemetlenséget, vagy balesetet ne okozhassunk. A rengeteg zavaró körülmény ellen minden fórumon harcolni kell, mert a rend, a fegyelem megtartása osztársadalmi érdek, és annak megvalósulása mindannyiunk életét nyugalmasabbá, biztonságosabbá teszi.

A Vakvezető Kutyával
Közlekedők Szakcsoportjának
híradója

A Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjának évvégi taggyűlésein éppúgy, mint évközben, a tagok részéről elhangzottak olyan jogos kérések, hogy rendezzünk több ízben összejöveteleket.

Ennek a közóhajnak tesz eleget szakcsoportunk akkor, amikor május utolsó szombatján, azaz 28-án — remélve hogy akkor már jó idő lesz — megrendezi a találkozót a csepeli iskola területén. Az összejövetel célja többirányú. A résztvevők elmondják, kicserélik tapasztalataikat, az ottlevő kiképzőktől, a kutyatartásban járatosabbaktól választ és tanácsot kapnak kérdéseikre. Szeretnénk, ha itt megjelenőnek azok is, akik még kutyára várnak, és mindazok, akiket érdekel a vakvezető kutyával való közlekedés. Lehetővé tesszük azt is, hogy látó érdeklődők megjelenhessenek és betekintést nyerjenek az iskola és a vakok életébe. Ugyancsak szeretnénk meghívni azoknak a brigádoknak és üzemeknek képviselőit is, akik az iskola munkájában segítségünkre voltak. Mindezzel az a célunk, hogy barátságunk megerősödjék és segítsük a kutyával közlekedő sorstársainkat.

Az összejövetelről a VKKSZ tagjait időben írásban értesítjük. Az érdeklődők felvilágosítást kaphatnak a 426-118-as telefonszámon Papp Gyulától, a 337-760-as számon Kiss Józseftől.

1. Pillantás a jövőbe

Köztudott, hogy komoly gondokkal küszködik az iskola a megfelelő, vakvezetésre alkalmas kutyák beszerzését illetően. Az önálló tevékenységgel próbálkoznak. Ez pedig nemcsak a nálunk elsősorban használatos német juhászkutyákra ter-

jed ki, hanem a világon már többfelé bevált labradorokra és golden retrieverekre is. Ez utóbbi két kutyafajta egy-egy szuka példánya már ott szaladgál az iskola udvarán, s kedvességükkel, nyugodtságukkal hamar belopják magukat az odalátogatók, no meg a szakemberek szívébe.

Természetesen nem megy egyik napról a másikra a tenyésztés, akad még addig bőven tennivaló.

Az iskola dolgozói igyekeznek külföldi, hasonló jellegű iskolákkal felvenni a kapcsolatokat, s kellő információkat szerezni ahhoz, hogy minél eredményesebb munkát fejthessenek ki, s hogy a rászoruló vak emberek minél nagyobb számban és minél előbb juthassanak egy-egy olyan kutyához, amellyel biztonságosan közlekedhetnek és önállóan élhetik ismét életüket.

Bartha Zsuzsanna

2. Kutyapanzió nyílik

Nyilván nemcsak a vakvezető kutyával közlekedőknek nagy segítség az, amikor nyáron kutyájukat szakemberek felügyelete alatt hagyhatják a kutyaiskola területén.

A szűkös gazdasági helyzet, valamint a jó üzleti érzék sugallta azt a gondolatot, hogy a vakvezető kutyák mellett más kutyákra is kiterjesztik a panzióztatást.

Természetesen a napidíj nem azonos, a vakvezető kutyák napi 18 forintért, a többi kutya pedig napi 55 forintért kapja az ellátást.

Valószínű, hogy nagyon sok kutyatartó fog örülni ennek a hírnek, hiszen egy-egy utazás alkalmával komoly gondot jelenthet a négylábú társ megfelelő elhelyezése.

Természetesen a befolyt összeg is a vak- és gyengénlátó emberek életét és körülményeit hivatott könnyíteni, s nem utolsó sorban a Vakvezető Kutyaképző iskola fejlesztését is.

Kérjük olvasóinkat, hogy hívják fel ismerőseik figyelmét erre a lehetőségre.

A panzióztatásra vonatkozólag pontos felvilágosítást ad levélben vagy telefonon:

Vakvezető Kutyaképző Iskola
Budapest, Dunadűlő sor 4502/2 Hrsz
1213
Telefon: 347-805

Várjuk az érdeklődőket!

Vak költők versei

CSIKOS ZSUZSA

Egy téli nap emléke

Néztem a várost,
Az alattam elterülő tájat,
Jégbe öltözött macskaköveket,
Görcsös, öregedő fákat.
Gázlámpák fénye
Még marasztalta az éjszakát,
De a hófedte háztetők felett
már visszavonhatatlan lebegett
bíborával a szürke köd felett
a hajnal. Induló buszok sikitó

zajjal

darabolták a riadt csendet
— lámpák villogó zöldje-pirosa
tartotta köztük a rendet —
Néztem a várost.

Elöttem vasban és betonban
merészen az égig ért az új,
mögöttem, az ódon várfalához
félénken simulva hallgatott a múlt.
Távol a zörgő-zajongó határon
a jövő sziluettje látszott, s
eltakarták szemem elől.
a veszprémi dombokat
az emelkedő házóriások.

Szomorúság

Hullanak a napok
— mint apró homokszemek —
Összeállnak hetek hónapok
— évek lesznek, nehéz
homokhegyek —
Aztán jön egy viharos szél
— széthullik életem homokja —
S a szél tovább söpör sikongva.

Március

Rügyeznek a fák
Száz nyíló virág
beszél nekem, hogy a télnek vége,
Üde illatok vegyülnek a szélbe,
Tavaszi eső
Áztatja arcom,
És odatartom,
hogy szárazra csókolja a nap,
Vörös lobogóm
mint vízesés — befed,
Ha a pajkos szélgyerek
Belekap.

Ki nem mondott kérdés

Szeretném tudni,
Mi rejlik mosolyod mögött
Mi lesz múlandó?
S mi marad örök?
Szeretném tudni
Mit takarnak szavak?
A szerelem elmúlik,
Vagy barátság marad?

Egy barátság margójára

Nem vagy a szerelem,
(Ne is legyél nekem)
De több vagy mint barát.
(Ennyi maradj egy életen át)

Szerettel meghívjuk a

május 27-én, pénteken délután 5 órakor — budapesti székházunkban tartandó **hajdúsági népzenei bemutatóra**, melyet a XIV. kerületi Hazafias Népfront Népművészeti Baráti Köre rendez. Belépés díjtalan. Rendezvényünkre szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Kiss Mihály
kulturális főelőadó

VAKSZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

PÉTERSZ LÁSZLÓ

A párbaj

Azon az ősön még október közepén is részegen lángolt a nap a fényes mennybolton, csak alkonyatkor villogtak hűsen búcsúzó sugarai a Duna tükreben. Délutánonként vadul nyargalásztunk a Szenttamás-hegy oldalán, vagy fáradhatatlanul rúgtuk a labdát a gimnázium szigeti sporttelepén. Ki gondolt volna közülünk ekkor a tanulásra? Hisz oly messze volt a félév, hát még az évvége! Hála a gyönyörű ősziidőnek: kamasz szívünk egész hevével hódolhattunk tovább a szünidőben megszokott kedvteléseinknek.

Csakhogymind rövidebbek lettek ezek a délutánok, és amikor a vizivárosi templom hangja októberi litániára szólította a hiveket, már javában sötétedett. Siettem én is a hangszó nyomán, pedig ezen az ősön egyszer sem ministráltam, hiába hívott oszálytársam és jó pajtásom, Mihalovics Sanyi, a sekrestyés fia. Mihelyt beléptem a templomba, megkerestem szememmel a nők padsorában a kék szalagocskát a szőke copfok végén, és pontosan átellenben beültem a másik padsorba a férfiak közé. A közeli mellékoltár tündöklő freskójáról szelíd és megbocsájtó mosollyal tekintett rám a Madonna, mintha csak tudta volna, hogy már nem őmiatta járok ide, hanem annak a másik Máriának kedvéért, aki bájos arcával, fitos orrocskájával ott térdepelt nem messze tőlem, újra meg újra felém röpítve imakönyve fölött sötétbarna szemének égő pillantását, és akinek egyetlen szőke tincset nem adtam volna — ó jaj, hova jutottam?! — a freskó Máriájának minden szépségéért. Mert Mária volt ő is, az a matrózbúzós kislány, teljes nevén Baróthy Mária. Hanem azért csak Barimarinak hívta minden gyerek, fiúk és lányok egyaránt, s még nem is olyan régen így neveztem őt magam is. Csak egy idő óta kezdtem Máriának szólítani, amit mindannyiszor hálás mosollyal viszonzott.

Mint az egész gyülekezet, térden álltam én is, ájtatos képpel fordulva az oltár felé, de a szemem sarkából csak őt néztem, csak őt láttam. Miközben mélyeket szipantottam a tömjén kábitó füstjéből, mely tejfehér füstként úszott a templom hatalmas hajójában, félhangosan mormoltam a celebráló pap kántálásával együtt a Mária dicsőségét hirdető Lorettói litánia jól ismert szavait: Titkos értelmű rózsa — Elefántcsont-torony — Aranyház — Frigynék szent szekrénye — Mennyország ajtaja — Hajnali csillag... A hivek monoton fohásza, az állandóan ismétlődő „könyörögj érettünk” mintha csak aláhúzta, még jobban kiemelte volna a választékos jelzők, a szárnyalóan költői metaforák különös szépségét! Midőn az ájtatosság végén a felzúgó orgona hangjára mindnyájan felálltunk, hogy elénekeljük Mária himnuszát, mámoros lélekkel és túlradó szívvel eresztettem ki tenorba mutáló erős hangomat, hadd hallják meg a másik oldalon is:

Lelkem szerelemtől ég,
Ó Mária, éretted!
Nincsen lángaimban vég,
Szívem úgy megihletted...

Nem maradt el egyszer sem áhitatos buzgalmam jutalma: minden este hazakisérhettem Máriát végig a Dunaparti sétányon a vén platánok alatt. A kislány finom vonalú ajkai, melyeket oly bájosan tudott mosolyra húzni, ha öröm érte, s oly feltűnően lebiggyeszteni, ha nem volt inyére valami, — nem pihentek egy másodpercet sem. Csacsogott szakadatlan úgy, hogy én csak néha szólhattam egy-két szót. Hogy miről beszélt, ezt bizony annyi év múltán már nem tudom, de arra még ma is jól emlékszem, hogy a mennyek minden üdvösségét átéltem ezeken a sétákon, s úgy tűnik, mintha angyalok csengettyűi csilingelnének a kislány vékony hangjában. Mindig túl hamar értünk a hosszú platán-sor végére, ahol Baróthyék kis háza állt. Mária rendszerint megállt egy percre; elhadarta gyorsan, amibe éppen belefogott, s mielőtt hirtelen eltűnt volna a kapu mögött, odavetette búcsúzóul:

— Szervusztok!

Igen, így mondta, és nem nyelvbötlés volt részéről a többszám. Ketten voltunk ugyanis: egész úton ott ballagott félig mellettem, félig mögöttem félszegen és szótlánul elmaradhatatlan pajtásom, Réti Laci, vagy ahogyan mindenki nevezte: Réti Öcsi. Kócos fejét kisérsé leszegve hosszan nézett a lány után, és nem mozdult, míg rá nem szóltam:

— Gyerünk, Öcsi, mert kihül a vacsora!

Egyik este azonban hiába nógattam indulásra: csak állt, állt, majd lassan rám emelte komoly tekintetét, s amint megszólalt, valami különös, szokatlan fény villant máskor oly szelíd szemeiben:

— Ez így nem mehet tovább!

— Micsoda? — kérdeztem megütődve.

— Ez az egész... El kell döntetnünk, hogy melyikünk kísérje haza Máriát!... Egyikünk itt felesleges...

— Ez már el van döntve, kisöcsém... Én kísértem haza, te legfeljebb velem tartasz! Ám ha így nem tetszik, el is maradhatsz...

— Nem igaz! — csattant fel a hangja rekedten — Eddig mindig ketten kísértük haza... De egyikünk itt felesleges...

— Mit akarsz? Verekedni? — kérdeztem némi gúnnyal, és egy lépést tettem feléje. (Félévvel idősebb voltam nála, csaknem egy fejjel magasabb és jóval erősebb, de nem volt egészen határozott a lépésem, minthogy ismertem indulatos teinészetét, és láttam én őt már nekirontani nálam erősebb srácoknak.)

— Nem, nem — felelte csendesebben — mi nem verekedhetünk, hiszen barátok vagyunk... Most csak annyit tudok, hogy ketten nem maradhatunk itt... Gondolkozni fogok, s majd kitalálok valamit...

Persze azért ezen az estén is együtt baktattunk haza a város másik szélén fekvő Szenttamásra, de alig beszéltünk. Pedig forrt bennem a düh, s legszívesebben az arcába vágtam volna, hogy hiszen Mária mindig csak velem, csak hozzám beszél, és hogyha nem hisz a szavamnak, nézzen a tükörbe... Mégsem szóltam, mégsem akartam megbántani. Annál kevésbé, mert némi aggodalommal töltöttek el utolsó szavai.

Öcsinek tulajdonképpen nem volt nagy te-

kintélye a mi kis világunkban. A fiúk nem sokra tartották, mivel nem jeleskedett se a fociban, se más sportágban: enyhén himlőhelyes arcának szögletes vonásain sose akadt meg a serdülőlányok szeme. Bizonyos tekintetben mégis orákulumnak számított. Sokat betegeskedett, s betegágyában rengeteget olvasott: kalandregényeket főleg, régieket és újabbakat, mindenféle ponyvát, de Jókait és Gárdonyit is. Ismerte a régi legendás hősöket csakúgy, mint az újakat, mivel elég gyakran járt moziba is. Ha olykor-olykor megoldódott a nyelve, színesen tudott mesélni olvasmányairól meg az izgalmas filmekről. Főként ezért szerettem őt, ezért ragaszkodtam hozzá.

Meg azért is, mert sok esetben nélkülözhetetlenek voltak számunkra könyvekből nyert ismeretei. Amikor pl. indiánosdit játszottunk, ő lett keresztapánkká, s mindannyiunkat ellátott csodálatosan pompázó indián nevekkel. Természetesen tőle tanultuk meg az összes törzsek csatakiáltásait, valamint harci erényeit és szokásait. Máskor megint ő magyarázta el, hogy a különböző helyzetekben hogyan kell eljárnia a nagy rablóvezérnek, a híres pandurnak vagy a bátor törökverőnek. Jóllehet ő maga sohasem vezérkedett, tanácsadóként pótolhatatlan volt. Mi legtöbbször bámulattal adóztunk szellemének, és úgy véltük, mindent tud, ami fontos és érdekes a világon. (Cseppet nem befolyásolt véleményünkben az, hogy az iskolában Öcsi bizony gyenge tanuló volt, s már alig várta, hogy a negyedik osztály befejeztével — ahová épp jártunk — otthagyhassa a gimnáziumot, és beálljon ő is két bátyja után a Petz-féle gépgyárban lakatosinasnak.)

Ötletei kifogyhatatlanok voltak; olvasmányain alapuló elgondolásait ugyanakkor mindig igen találékonyan alkalmazta játékunk körülményeihez és a lehetőségekhez. Épp ez a roppant találékony volt legfeltűnőbb tulajdonsága! Ezért hökkentem meg azon az estén, amikor kijelentette, hogy majd kitalál valamit.

*

De másnap délutánra — szerdai nap volt éppen, jól emlékszem — már elfelejtettem

*A hangos könyvtár kiegészítő
katalógusa a stúdióban készült
orsós művekről*

Író neve	Mű címe	Mű száma	Orsó szám
Balogh-Ché-Lantos	Békebeli históriák	918	12 db
Bárczy János	Egy magyar kir. százados bizalmas feljegyzései	234	9 db
Bárczy János	Zuhanóugrás	88	25 db
Benedek Elek	Édesanyaföldem	142	14 db
Benedek István	Aranyketrec	219	24 db
Benedek István	Idegés emberek	185	11 db
Benedek István	Párizsi szalonok	898	31 db
Berecz János	Ellenforradalom tollal és fegyverrel	1013	9 db
Békeffi István	A kutya, akit Bozzi úrnak hívnak	221	5 db
Böll Henrich	Csoportkép hölgyel	220	21 db
Böll Henrich	Gondviselő ostromzár	94	15 db
Bronte Charlotte	Jane Eyre (újra olvasva)	385	23 db
Bronte Charlotte	Villette	897	19 db
Buzura Augustin	Góg	199	28 db
Calvino Italo	Eleink	90	20 db
Corner Avery	Kramer kontra Kramer	232	8 db
Czifferszky István	Ördöggyűrű	604	10 db
Cusack Dymphna	Ketten a halál ellen (újra olvasva)	401	16 db
Dávid Antal	Erdély nagy romlása	132	18 db
Doctorov. E. L.	Ragtime	943	12 db
Durrell Gerald	Vadállatok bolondja	304	8 db
Endrődy János	Bocskorosok hadinépe	155	7 db
Endrődy János	Küzdelem a tengerekért Az ezeregyéjszaka meséi Ez történt — Népszabadság sorozata	210 213	7 db
Fekete István	Hu	244	15 db
Fekete István	Kele	179	12 db
Fekete István	A Koppányi Aga testamentuma	894	8 db
Fekete István	Vuk	253	3 db
Fekete Sándor	Fortélyos félelem igazgat	154	7 db
Fekete Sándor	Haza és haladás	153	6 db
Fekete Sándor	A nagy Francia forradalom	171	8 db
Franklin Leslie	A medvék és én	978	10 db
Galgóczi Erzsébet	Félúton (újra olvasva)	133	6 db
Gáll István	Az öreg	117	7 db
Gáll István	Vaskor	118	12 db
Gárdonyi Géza	Ábel és Eszter (újra olvasva)	203	7 db
Gelléri Andor Endre	Ezüstből gyúrt kenyér	147	29 db
Gergely Mihály	Költő és király	991	7 db
Giese Alexandre	Marcus Aurelius	116	15 db
Helmuth von Glasenapp	Az öt világvallás	190	27 db
Gonda Imre			
Niederhauser Emil	A Habsburgok	95	24 db
Gorkij Maxim	Az Artamonovok	138	14 db
Greene Graham	Szerepjátósok	306	13 db
Griffin	Néger voltam Amerikában	929	8 db
Halász Zoltán	A Kancellár esténként a császárral teázik	103	17 db
Hegedűs Géza	Az életművész hagyatéka (újra olvasva)	392	9 db
Hemingway Ernest	Az öreg halász és a tenger (újra olvasva)	139	4 db
Hoffman	Az arany virágcerép	152	4 db

Író neve	Mű címe	Mű szám	Orsó szám
Hughes Richard	A fából való pásztor- lányka	914	18 db
Ignác Rózsa			
Vámos Magda	Tűzistennő Hawaiiiban (újra olvasva)	122	13 db
Jókai Mór	Az aranyember (újra olv.)	402	25 db
Jókai Mór	Fráter György	1004	27 db
Jókai Mór	A névtelen vár	229	22 db
Jókai Mór	Sárga rózsa	97	4 db
Jókai Mór	A tengerszemű hölgy	200	12 db
Jókai Mór	Az új földesúr	137	14 db
Kardos László	Irodalom történet — Reneszánsz	961	21 db
Károlyi Mihályné	Együtt a forradalomban	91	22 db
Károlyi Mihályné	Együtt a száműzetésben	92	20 db
Kertész Erzsébet	ELIZABETH	1008	13 db
Kertész Magda	A szüfrazsettek	1012	6 db
Kodolányi János	Boldog Margit	1033	21 db
Kodolányi János	Juliánusz barát (újra olvasva)	217	46 db
Kolozsvári Grandpierre Emil	Árnyak az alagútban	144	10 db
Kosztolányi Dezső	Édes Anna	145	10 db
Kovács István	Nászágy és koporsó	214	11 db
Latinovics Zoltán	Ködszurkáló	209	9 db
Lengyel József	Igéző	394	3 db
Lengyel József	Válogatott novellák	395	11 db
Lytton David	Szerelmes történet és más epizódok	1011	7 db
L. Réti Anna	Miért veszítettünk?	163	6 db
Makkai Sándor	Magyarok csillaga	533	10 db
Makkai Sándor	Ördögszekér	622	16 db
Makkai Sándor	Táltoskirály	162	19 db
Malamud Bernard	A beszélő ló	108	6 db
Mann Klaus	Mefisztó	590	15 db
Mann Thomas	Marió és a varázsló (újra olvasva)	468	3 db
Maupassant Guy de	Egy asszony élete	13	12 db
Maupassant Guy de	Elbeszélések I. kötet	906	20 db
Maupassant Guy de	Elbeszélések II. kötet	907	20 db
Maupassant Guy de	Elbeszélések III. kötet	908	30 db
Maupassant Guy de	Elbeszélések IV. kötet	910	14 db
Maupassant Guy de	Mont Oriol	10	13 db
Maupassant Guy de	A szépfű	14	16 db
Merle Robert	Védett férfiak	942	18 db
Mesterházi Lajos	Pár lépés a határ (újra olv.)	406	13 db
A mi kis történelmünk (vidám írások mai írótól)		252	12 db
Mikszáth Kálmán	Különös házasság	1006	15 db
Miskolczi Miklós	Színlelni boldog szeretőt	181	6 db
		1009	9 db
Moldova György	Elhúzódó szüzesség	114	13 db
Moldova György	Magányos pavilon	224	6 db
Moldova György	A Szent Imre induló	112	7 db
Móricz Zsigmond	A boldog ember	999	15 db
Nagy Borbála	A csiki boszorkány	131	11 db
Nagy Lajos	Képtelen természetrajz (újra olvasva)	83	9 db
Nemeskürthy István	Parázs a hamu alatt	233	12 db
Palotai Boris	Hetedik év	71	8 db
Péchy Blanka	Regény	534	26 db

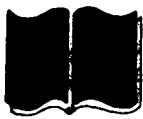
Író neve	Mű címe	Mű száma	Orsó szám
Pruss	A bábu	130	47 db
II. Rákóczi Ferenc emlékiratai		231	13 db
Rejtő Jenő	A három testőr Afrikában (újra olvasva)	407	7 db
Rónay György	Az alkony éve	143	13 db
Rónay György	Esti gyors	105	15 db
Rubin Isaac Theodore	A dühös ember	168	6 db
Sárközi György	Mint oldott kéve	104	31 db
Scepanovic Branimir	Földbe némult száj	919	6 db
Sebes Gusztáv	Örömök és csalódások	530	19 db
Sinclair Upton	100%	983	12 db
Sugár András	A távolságot mint üveggolyót megkapod	974	18 db
Szabó Dezső,	A kötél legendája	359	18 db
Szalay Lenke	Hajnali szökés	924	18 db
Szántó György	Mozart kutyája (újra olv.)	465	10 db
dr. Szendefi Ádám	Orvos a családban	75	25 db
Szentmihályi Szabó Péter	Gellért	368	10 db
Székely Éva	Sírni csak a győztesnek szabad	226	9 db
Szép Ernő	Lila ákác (újra olvasva)	176	10 db
Szilágyi Domonkos	Kényszerleszállás	254	2 db
Szilágyi István	Kő hull apadó kútba	136	23 db
Szilvási Lajos	Egyszer volt szerelem	896	12 db
Tarle Jevgenyij	Talleyrand (újra olvasva)	399	14 db
Tersánszky Józsi Jenő	A havasi selyemfiú	262	3 db
Tersánszky Józsi Jenő	Legenda a nyúlparikásról (újra olvasva)	32	4 db
Voltaire Francois	A Sámsonok	301	4 db
Marie	Gandide (újra olvasva)	197	5 db
Waltari Mika	Szinuhe (újra olvasva)	433	31 db
Zilahy Lajos	A két fogoly	230	24 db
Zrinyi Miklós	Szigeti veszedelem	450	7 db
Tananyagok			
Goffman Erving	Stigma és szociális identitás	236	3 db
A korona kilenc évszázada		953	23 db
MLEE A magyar és a nemzetközi munkásmozgalom története		208	36 db
dr. Pálhegyi Ferenc	A látás nélkül meg- hódított világ	218	5 db
Seyffarth Henrick	Lazíts és légy egészséges!	1023	11 db
	Távbeszélő szabályzat	74	3 db
A Magyar Rádió által felvett művek			
Akinek ma kedve nincsen		5035	1 db
Arbuzov	Kései találkozás	5081	1 db
Békés József	Három mínus egy	5128	2 db
Brecht	Kaukázusi krétakőr	5137	2 db
Csiky Gergely	A nagyra termett	5130	2 db
Dunant Henry	Solferina emléke	5156	1 db
Fényes Szabolcs	Maya (operett)	5129	2 db
Földes Imre	A hivatalnok urak	5138	1 db
Gábor László	Az élet dolgai	5142	1 db
György	Romantika pedig nincs	5132	1 db
Hegedüs Géza	Az ágyban szerzett erődítmény	5157	2 db

Író neve	Mű címe	Mű szám	Orsó szám
Heltai Jenő	Jaguár	5142	1 db
Heltai Jenő	Néma levente	5157	2 db
Illés Béla	Kárpáti rapszódia	5165	3 db
Japán író regénye	A hang	5082	1 db
Jeszin Szergej	A tenger fölött	5123	1 db
Jókai Mór	Az élet komédiásai	5148	4 db
Karinthy Frigyes	Tanár úr kérem	5158	1 db
Karinthy Ferenc	Visszajátszás	5089	4 db
Kertész Ákos	Autók és utak	5129	2 db
Kobilin Szuhoovo	Az ügy	5157	1 db
Koós Károly	Az országépítő	5119	3 db
Kristoll Béla	A megszállott	5152	1 db
London Jack	A vadon szava I—II.	5127	1 db
Mikszáth Kálmán	Jókai élete és kora	5037	4 db
Molnár Ferenc	A Pál utcai fiúk	5132	2 db
Nusics-Csuka	A gyanús személy	5158	2 db
Osztrovszkij	A vihar	5129	1 db
Sediánszky János	Világvasárnap	5154	3 db
Zoltán Péter	Jedlik Ányos élete	5144	2 db
Zoltán Péter	Kolosszus	5156	1 db
Zoltán Péter	Madonna Lukeizia	5128	1 db
Zoltán Péter	Melankólia	5144	1 db
Zoltán Péter	Reggeli a szabadban	5158	2 db
Zoltán Péter	Szent György és a sárkány	5118	1 db
Baker Joséphine — Bouillon	Joséphine	421	23 db
Balázs Anna	A bukott lány	365	9 db
Balzac Honoré de	A számárbőr	461	14 db
Bazin Hervé	A Rezeau család	303	29 db
Bárány Tamás	Másfélszoba összkomfort	353	8 db
Bárczy János	Egy magyar kir. százados bizalmas feljegyzései	390	9 db
Bárczy János	Zuhanóugrás	344	25 db
Benedek Elek	Édesanyaföldem	336	14 db
Benedek István	Párizsi szalonok	454	31 db
Berkesi András	Pisztrángok és nagyhalak	473	18 db
Bihari Klára	Miért?	317	22 db
Bókay János	Bohémek és pillangók	396	22 db
Böll Heinrich	Gondviselő ostromzár	433	15 db
Buzura Augustin	Góg	351	28 db
Calvino Italo	Eleink	333	20 db
Dávid Antal	Erdély nagy romlása	332	18 db
Dobozy Imre	Hatalom nélkül	387	11 db
Durrell Gerald	Madarak, vadak, rokonok	569	9 db
Az ezeregyéjszaka meséi		476	24 db
Fallada Hans	Mi lesz veled, emberke?	460	16 db
Fehér Klára	Vakáció Magyarországon	458	25 db
Fekete István	Kele	381	12 db
Galgóczi Erzsébet	Kisregények	463	7 db
Galgóczi Erzsébet	Szent Kristóf kápolnája	464	5 db
Galgóczi Erzsébet	Törvényen belül	465	6 db
Gardner John	Vénasszonyok nyara	452	21 db
Gáll István	Karcolgatunk	487	11 db
Gáll István	A ménegazda	564	11 db
Gáll István	Vaskor	321	12 db
Gelléri Andor Endre	Ezüstből gyúrt kenyér	349	29 db
Gerencsér Miklós	Aradi napló	416	23 db
Giese Alexander	Marcus Aurelius	323	15 db
Glasenapp Helmuth von	Az öt világvallás	350	27 db
Gonda Imre	A Habsburgok	435	24 db

Író neve	Mű címe	Mű szám	Kazettaszám
Niederhauser Emil			
Gor Gennagyij	Varázsos út	455	8 db
Gorkij Makszim	Az Artamonovok	334	14 db
Greene Graham	A szakítás	432	9 db
Gyurkó László	Arcképvázlat történelmi háttérrel	427	12 db
Halász Zoltán	Budavári farsang	388	16 db
Heller Joseph	Valami történet	438	28 db
Hidas Antal	Szólok az időhöz	488	18 db
Hugo Victor	Kilencvenhárom	342	18 db
Illés Endre	Igézet	431	21 db
Jókai Mór	Egy magyar nábob	440	25 db
Jókai Mór	Fekete gyémántok	319	21 db
Jókai Mór	Fráter György	417	27 db
Jókai Mór	A jövő század regénye	409	39 db
Jókai Mór	Kárpáthy Zoltán	437	23 db
Jókai Mór	A lőcsei fehér asszony	436	22 db
Jókai Mór	Sárga rózsa	434	4 db
Jókai Mór	Szeretve mind a vérpadig	384	22 db
Jókai Mór	Tengerszemű hölgy	322	12 db
Jókai Mór	Az új földesúr	335	14 db
Jones James	Most és mindörökké	380	53 db
Kazantzakisz Nikosz	Zorbász, a görög	328	14 db
Károlyi Mihályné	Együtt a forradalomban	338	22 db
Károlyi Mihályné	Együtt a száműzetésben	385	20 db
Ki szép, ki jó (elbeszélések nőkről)		453	7 db
Kodály centenáriumra készült anyag		441	2 db
Kodolányi János	Juliánus barát	468	46 db
Kolozsvári Gradpierr Emil	Árnyak az alagútban	343	10 db
Kosztolányi Dezső	Édes Anna	347	10 db
Kovács István	Nászágó és koporsó	383	11 db
La Fontaine	Állatmesék	370	8 db
La Fontaine	A szerelmes kurtizán	369	3 db
Liosa Vargás Mario	Pantaleón és a hölgyvendégek	318	12 db
L. Réti Anna	Miért vesztettünk?	366	6 db
Makkai Sándor	Magyarok csillaga	410	10 db
Makkai Sándor	Sárga vihar	467	25 db
Malamud Bernard	Táltos király	363	19 db
Malamud Bernard	A lakók	565	7 db
Mann Klaus	A segéd	352	11 db
Meeropol Michael és Róbert	Mefisztó	413	15 db
Moldova György	A fiaiok vagyunk	377	21 db
Moldova György	Akit a mozdony füstje megcsapott	456	14 db
Moldova György	Elhúzódó szüzesség	326	13 db
Moldova György	Égi szekér	451	12 db
Moldova György	Szent Imre induló	325	7 db
Móra Ferenc	Nádihegedű	423	5 db
Móra Ferenc	A vadember és családja	419	8 db
Moravia Alberto	A római lány	367	20 db
Móricz Zsigmond	Sárarany	403	9 db
Munkácsi Miklós	Kihívás	459	5 db
Nagy Borbála	A csiki boszorkány	329	11 db
Nagy Lajos	Képtelen természetrajz	570	9 db
Nemeskürthy István	Parázs a hamu alatt	392	12 db
Németh László	Iszony	397	19 db
Örkény István	Időrendben	301	21 db
Palotai Boris	Hetedik év	346	8 db
Papp Zoltán Sándor	Üllő és kalapács között	477	12 db
Passuth László	Sasnak körme között	424	27 db

Író neve	Mű címe	Mű szám	Kazettaszám
Pavese Cesaro	Ház a domboldalon	341	13 db
Péchy Blanka	Regény	426	23 db
Pirumova	Bakunyin	399	20 db
Prus Boleslaw	A bábu	339	47 db
Prus Boleslaw	A fáraó	327	40 db
Pulatov Timur	A bazár törzsvendége	486	4 db
II. Rákóczi Ferenc emlékiratai		474	13 db
Rejtő Jenő	A három testőr Afrikában	428	7 db
Reneszánsz (zenés összeállítás)		442	6 db
Részeg kutya (elbeszélések)		373	13 db
Rónay György	Az alkony éve	394	14 db
Sárközi György	Mint oldott kéve	395	31 db
Scott Walter	A lammermoori nász	470	16 db
Sebes Gusztáv	Örömök és csalódások	374	19 db
Simonffy András	Kompország katonái	401	24 db
Strittmatter Ervin	A csodatévő újabb kalandjai	331	19 db
Sugár András	A távolságot mint üveggolyót megkapod	320	18 db
Sütő András	Engedjétek hozzám jönni a szavakat	439	8 db
Szabó Magda	Régimódi történet	443	19 db
Szántó György	Nelli néni öröksége	466	21 db
Szenczei László	A halál tanítványa	450	16 db
Szentmihályi Szabó Péter	Avarok gyűrűje	471	13 db
Szentmihályi Szabó Péter	Gellért	472	10 db
Székely Éva	Sírni csak a győztesnek szabad	386	9 db
Szép asszonyok egy	gazdag házban	240	38 db
Szép Ernő	Lila ákác	571	10 db
Szépréti Lilla	Régi és új világ	479	11 db
Szilágyi István	Kő hull apadó kútba	337	23 db
Szombathy Viktor	Száll a rege várról várra	567	17 db
Takács Tibor	Móra igazgató úr	462	8 db
Tarle Jevgenyij	Napóleon	406	21 db
Tarle Jevgenyij	Talleyrand	405	14 db
Tersánszky Józsi Jenő	A havasi selyemfiú	429	3 db
Tersánszky Józsi Jenő	A Sámsonok	430	4 db
Tolkin J. R. R.	A gyűrűk ura I. kötet	478	25 db
Török Sándor	Egy kis kertet szerettem volna	379	26 db
Turgenyev	Első szerelem	412	16 db
Twain Mark	Jeanne d'Arc	415	19 db
Vas Zoltán	Viszontagságos életem	324	36 db
Váci Mihály	Utazás Bürokronéziában	457	3 db
Vidal Gore	Amerikai komédia 1876	414	19 db
Vidal Gore	Burr ezredes utolsó kalandja	425	32 db
Vlagyimov Georgij	Háromperc hallgatás	408	19 db
Vorovjov Konsztantyin	És jött az óriás	411	9 db
Waltari Mika	Szinuhe	378	31 db
Wouk Herman	Hajsza	420	36 db
Zilahy Lajos	Két fogoly	393	24 db
Zilahy Lajos	A lélek kialszik	316	11 db
Zola Emile	Hölgyek öröme	469	20 db
Zolnay László	Kincses Magyarország	391	34 db
Zrínyi Miklós	Szigeti veszedelem	387	7 db
Zweig Stefan	Fouché	407	11 db
Kazettás eszperantó anyagok:			
„25 jaroj (eszperantó versek, novellák) 572		572	8 db
Josef Nesvadba	La perdita vizago	556	7 db

Író neve	Mű címe	Mű szám	Kazettaszám
<i>Tananyagok</i>			
Erving Goffman	Stigma és szociális identitás	404	3 db
	Jóga gyakorlatok	418	1 db
Kulcsár Kálmán	A mai magyar társadalom	376	11 db
	Morze iskola	422	1 db
dr. Pálhegyi István	A látás nélkül meghódított világ	402	5 db
Seyffarth Henrik	Lazíts és légy egészséges!	475	11 db
	Siptár féle német nyelvlecke I. kötet	400	2 db
	Siptár féle német nyelvlecke II. kötet	398	3 db
Szokolszkij	A megnyitás és a közép-játék alapelvei (sakk)	369	8 db
Dolgozók középiskolája I. osztály	Irodalom	485	12 db
Farkas Endre	Bevezetés az általános etikába	364	11 db
	MLEE Filozófia szakosító. Marxista etika	375	30 db
Achard Marcell	A bolond lány	5168	2 db
Aparadzsita (Indonéz legenda)			
Apuleius	Ámor és Psyché	5183	1 db
Arany János	Buda halála	5184	1 db
Arany János	Rózsa és Ibolya	5072	3 db
Arbuzov Alakszj	Kései találkozás	573	1 db
Brecht Bertold	Kaukázusi krétakör	5081	1 db
Bronte Charlotte	A lowodi árva	5137	2 db
	Caroll Lewis Alice Tükörországban	5137	2 db
Euripidész	Elektra	5060	1 db
Fallada Hans	Halálodra magad maradsz	5141 313	2 db 3 db
Fazekas Mihály	Ludas Matyi	5120	1 db
Fekete István	Tüskevár	573	1 db
Fényes Szabolcs	Maya (operett)	5129	2 db
Hallama Erzsébet	Köcsögmúzeum (mese)	5184	1 db
Hófehérke és a negyven	rabló (kabaré)	5095	1 db
Hollós Ervin — Lajtai Vera	Köztársaság tér 1956	315	3 db
Lehár Ferenc	Éva (operett)	5113	2 db
Lehár Ferenc	A mosoly országa (operett)	5110	2 db
London Jack	A vadon szava	5127	1 db
Merle Robert	A sziget	5059	5 db
Miljutyin Juri	Nyugtalan boldogság	5153	2 db
Molière	A fősvény	310	1 db
Molière	Tartuffe	309	2 db
Petőfi Sándor	Az apostol	5108	2 db
Sediánszky János	Világvasárnap	5154	3 db
Shakespeare	Hamlet I, II, III	574	3 db
Shakespeare	III. Richárd	314	3 db
Shakespeare	Rómeó és Júlia	311	3 db
Stevenson	A kincses sziget	5170	3 db
Szigligeti Ede	Liliomfi	5092	1 db
Szophoklész	Antigoné	312	1 db
Usztyinov Lew	Kristályszív (mese)	5183	1 db
Vörösmarthy Mihály	Csongor és Tünde	5088	2 db
Zoltán Péter	Szórakozó Európa	5105	2 db

minden aggodalmat, és vidáman hancuroztunk kettesben a kuklender-hegyen. Kergetőzés közben valamiképp a régi homokbánya aljához jutottunk, ahol Öcsi hirtelen megállt, és komoly képpel felém fordult:

— Láttad a mozibon a „Rákóczi indulót?”

— Amelyikben Jávort lepuffantják? Már hogyan láttam volna?

— Na látod... — bólintott megadóan — Így van ez a filmekben is, a könyvekben is... Nincs más lehetőség... Duellálnunk kell...

— Mit csinálni?

— Duellálunk... vagyis párbajozni...

— Hát ezt sütötted ki — kiáltottam gúnyosan, fuldokolva a nevetéstől — Aztán hogy gondolod hékás? ... Mik lesznek a feltételek? ... Forgó-pisztoly vagy nehéz lovassági kard bandázs nélkül? ... Esetleg amerikai párbajt vívjunk? ... Amelyik kettőnk közül kihúzza a fekete golyót, a híd közepéről beugrik a Dunába! Jó lesz? ... De figyelmeztetek, hogy én jól tudok úszni, nem úgy, mint te...

Szelíd mosollyal rázta meg a fejét:

— Nem, nem ilyesmire gondoltam... Van más módja is a párviadalnak... Odanézz! — kezével felmutatott a rég elhagyott homokbánya félkörben magasodó falára, amelynek oldalába lépcsőzetesen homokpadok voltak vájva úgy, hogy egykor kitermelték az anyagot — Amelyikünk ott magasabbról le mer ugrani, az kísérheti haza Máriát. Rendben van?

— Bravo, Öcsi, bravissimo!!! — tört ki belőlem a lelkesedés egy pillanatnyi gondolkodás után — Nagyszerű ötlet! Kezet rá!

Hosszan és szívből nevetve ráztuk meg egymás kezét, aztán vidáman iramodtunk az emelkedőnek, hogy megvívjuk párbajunkat a lányért akit mindketten szeretünk.

Megállapodás szerint váltogattuk a sorrendet: hol én ugrottam elsőként, hol meg Öcsi. Így haladtunk fokozatosan az alacsonyabb szintekről az 5–6 m magasságú homokpadok felé. Minden elrugaszkodás előtt segélykérés-ként és csatakiáltás gyanánt hangos „Jézus Mária” röppent fel ajkunkról, de hamarosan már csak Mária nevét harsogtuk mindketten. Az egész próbatétel könnyebbnek bizonyult, mint gondoltuk volna, mivel igen gyorsan rá-

jöttünk a legegyszerűbb megoldásra. Csak az volt a fontos, hogy jól előrehajoljunk ugrás közben; mielőtt azután lábunk elérte a puha homokot, felbukfenceztünk és gurultunk, gurultunk végig a homokos lejtőn, míg meg nem álltunk.

Pompás volt ez a játék a bágyadt őszi nap-sütésben. Nagyokat kacagtunk, minden sikeres ugrás után jól hátba veregettük egymást, és lihegve, kipirultan izzadtan és csatakosan már is kapaszkodtunk felfelé újra, hogy legyőzzük a következő magasságot is.

Hanem hát lassan vége felé közeledett ez a nem mindennapi szórakozás. A homokpadok elfogytak, s már csak a legfelső szint volt hátra: a homokfal teteje, mely kb. 8 méterre lehetett az aljától. Most éppen Öcsi volt a soron. Harsány „Mária” kiáltás után szökkent előre vékony termete. Nyomban utána lendültem én is, és szinte úszva a levegőben, ég és föld között, harsogtam tele tüdővel:

— „Ave Maria!”

Öcsi már állt, mikor odagurultam a lába elé. Boldogan szöktem talpra, s nevetve nyújtottam feléje a kezemet:

— Vége, Öcsikém, nincs tovább... gratulállok!... A párbaj nem hozott döntést, de a lovagiasság szabályainak eleget tettünk... Szóval minden marad a régiben...

— Semminek sincs vége! — rázta a fejét komor arccal, s kinyújtott kézzel mutatott a bánya északi sarkára, ahol a fal felső szintje egy hirtelen felmagasodó kiszögélésben végződött. — Aki onnan leugrik, az lesz a győztes!...

— Jó — vontam meg a vállam kelletlenül — Gyerünk!

A bányafalról egy meredek kaptató vezetett a kiszögélés tetejére, ahonnan első szempillantásra láthatóvá vált, hogy sem maga a kiszögélés, sem az alatta fekvő terület nem tartoztak soha a homokbányához. Nem is homok volt a lenti terep, hanem a hosszú szárazságtól keményre szikkadt löszös agyag, egyetlen felszínén itt-ott öklömnyi göröngyökkel és kődarabokkal. Ráadásul nem lejtett lefelé, hanem inkább alig észrevehetően, kissé emelkedett egy közeli hegyi út irányába. Miután mindez

meredély szélére léptem, ahonnan a váltakozó sorrendet betartva most nekem kellett volna ugranom, iszonyattal tántorodtam vissza a lábam előtt tátongó, legalább 12 méternyi mélységtől.

— Nem, kisöcsém, ilyet nem játszunk! Innen nem lehet leugrani bokatorés nélkül... S az még a jobbik eset...

— Mi az, beszartál? — sziszegte eltorzult arccal, és szemében ugyanaz a különös fény villant, mint előző este — vagy föladed? Jó... De akkor ismerd el, hogy én győztem!

— Azt már nem! — csattantam fel méltatlankodva.

— Akkor pedig ugorj!... Most te következel...

— A párbajnak már vége... A homokbányáról volt szó, és ez nem tartozik oda...

— De igenis odatartozik... S a párbajnak nincs vége, nem is lehet, amíg nincs győztes... Ez nem futballmeccs, itt nincs döntetlen... Itt egyikünknek győznie kell... Érted?

— Jó, de azért meg kell őrizni a józan ész... Nem szabad kockáztatni értelmetlenül testi épségünket...

— Jaj, de okos lettél egyszerre... Ismerd be inkább, hogy gyáva, beszari alak vagy!...

— Vigyázz a szavadra, Öcsi — léptem feléje fenyegetően — vigyázz!

— Nem vonom vissza! — kiáltotta vad indulattal — Eressz! Majd én ugrok... majd megmutatom neked, hogy nem mindenki gyáva...

— Öcsi, nyugodj meg és térj észre!... Innen nem lehet leugrani, értsd meg!... Itt nem lehet egyszerűen átmenni zuhanásból gurulásba, itt teljes erővel vágódsz majd a kőkemény talajhoz... Ha legalább fűzős cipő lenne rajtunk... de te könnyű szandálban vagy, én meg tornacipőben... Tiszta örültség így ugrani kemény talajra, pláne ilyen irtóztató magasról...

— Fogd be a szád, ne prédikálj annyit! — ordította kivörösödött arccal — Tágulj innen, eressz!... Meg fogod látni, hogy nem mindenki gyáva...

— Hát ha veled nem lehet okosan beszélni, ha össze akarod törni magad, akkor tessék!

Parancsoljon, uram! — Ezzel oldalt húzódtam egy csenevész bokor mellé, ő pedig kiállt a szakadék szélére. Valami azt súgta, hogy ragadjam meg, és rántsam hátra, de mintha megbénultam volna. Még mindég reméltem, hogy ha lepillant, észre tér. Csakhogy a szemeit csukva tartotta, tisztán láttam. Nagyon sokáig állt ott; most már nem kilátózott, csak hangtalanul mozogtak az ajkai: Mária nevét suttogta maga elé. Mielőtt ugrana, ki fogja nyitni a szemét, gondoltam. Csak arra nem számítottam, ami bekövetkezett. Váratlanul, merev testtartással s anélkül, hogy előrehajolt volna, előrelépett. Mihelyt leért, lábai összezsuklottak, ülepével vágódott a talajhoz, aztán úgy maradt ülve, mozdulatlanul.

Lélekszakadva rohantam körbe, s szinte másodperceken belül odaértem mellé. Ugyanúgy ült, felhúzott térdekkel és lecsuklott fejjel. Gondosan végigtapogattam lábait, de nem találtam semmi bajt.

Lassan felemelte a fejét, és halvány mosollyal megkérdezte:

— Én győztem, igaz?

— Igen... te győztél. De most már próbáld felállni!

Segítségemmel nagynehezen feltápáskodott, de lépni alig bírt, és mindkét kezét ágyékára szorította. Keservesen vergődünk le a hegyoldalról. Majdnem a hátamon kellett vinnem, mert egyre nehezebben lépett, s mind fájdalommasabban nyögött. Csak az volt a szerencse, hogy nem laktak messze. Idősebbik bátyját találtuk otthon, aki rögtön látta, hogy baj van. Karjába kapva Öcsit bevitte a szobába és lefekette, majd rám ripakodott:

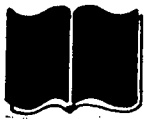
— Mit csináltak?

— Semmit... Csak ugráltunk a Kuklenderen...

— Neki nem szabad ugrálni — mondta elborult arccal — kicsi kora óta súlyos sérve van.

— Ezt nem tudtam — dadogtam ijedten, s gyorsan elköszönve iszkoltam hazafelé. Való igaz, ekkor hallottam először Öcsinek erről a betegségéről.

A következő napon, csütörtökön meglátogattam. Csukott szemmel feküdt az ágyban, ne-

hezen lélegzett, kivörösödött arca úszott a ve-rejtekben. Anyja ült ott kialvatlan szemekkel, gondterhelten.

— Nemrég aludt el — mondta — de ami-
kor ébren van, akkor is csak értelmetlensége-
ket beszél.

Péntek délután az anya a konyhaasztalnál
ült, arcán végigfolytak könnyei. A szobába,
ahonnét artikulátlan kilátások hallatszottak
már nem engedett be.

— Nagyon rosszul van — szólt zokogva —
állandóan félrebeszél . . . Folyton a Szűzanyát
hívja . . . Már küldtünk orvosért . . .

Szombaton reggel néhány perccel 8 óra előtt
az iskola kapujában hallottam Gyuri bácsitól,
a pedellustól, hogy Öcsi az éjszaka meghalt.
Az osztályban szokatlan csend fogadott; a fi-
úk maguk elé meredve szótlánul ültek. Csak a
tiszti orvos fia, a nagyképű Bokor Zoli magya-
rázott valamit egy kisebb társaságnak a ka-
terda előtt. Mihelyt megpillantott, felém for-
dult, de miután leolvasta arcomról, hogy már
tudom a hírt, csak ennyit mondott:

— Vérmérgezés, kérlek szépen . . . Az orvos
már későn jött . . . És úgy tárta szét két karját,
mintha ő lett volna az orvos.

*

Régebben valahányszor szólt Mihalovics Sa-
nyi, hogy menjek vele temetésre, mindig na-
gyon örültem. A sekrestyében felöltöttük a
ministráns ruhát, ráhúzva a templomi karinget,
megragadtuk kellékeinket: ő a szenteltvíz-tar-
tót, én a hosszú fanyélre erősített fényes fe-
születet és indultunk a pap meg a kántor
nyomában Mihalovics bácsival együtt a szent-
györgyemezei temetőbe. Megálltunk a ravatal
előtt a pap két oldalán és az egész szertartás
alatt igyekeztünk nagyon komoly és ájtatos
képet végni annak ellenére, hogy ficáinkolt
bennünk a jókedv. Az ismeretlen halott lát-
ványa nem keltett bennünk semmilyen érzést,
a vadidegen emberek könnyei nem ébresztet-
tek részvétet. A halál fogalma megfoghatatlan
volt, s mint realitás egyszerűen nem létezett
számunkra. Gyerekek voltunk még, nagyon
fiatalok és nagyon kegyetlenek. Szinte élvezte-

tes szórakozást jelentett számomra, midőn
végre elindulhattam a magasra tartott feszü-
lettel a koporsóvivők előtt, hogy a menetet a
frissen ásott sírhoz vezessem. Mindig büszkén,
méltósággal lépkedtem, holott a szívem csak-
úgy mint Sanyié — repesett az örömtől. Vi-
dámságunk oka nagyon prózai és nagyon egy-
szerű volt. Amíg a templomi szolgálatokért
legfeljebb az égben remélhettünk jutalmat, ad-
dig egy temetésen való közreműködésünkért
50—50 fillért kaptunk. Ezzel megvolt a vasár-
nap mozijegy ára, sőt két fagyfaltra is telt.
Megegett olykor, hogy egy héten belül két te-
metésre került sor. Ilyenkor aztán valóságos
krózosoknak éreztük magunkat a mindig pénz-
telen szenttamási srácok között.

Most ellenben — október 25-én kedden —
cseppet sem örültem Mihalovics Sanyi hívásá-
nak. Legszívesebben nemet mondtam volna, de
nem tettem. Hogy is tettem volna? Mond-
jam azt, hogy én, aki annyi ismeretlen halot-
tat vezettem el éveken át végső nyughelyéhez,
ugyanazt nem vagyok hajlandó megtenni Réti
Öcsinek csak azért, mert a barátom volt? Ott
álltam a feszülettel nem messze a gyászoló
családtól. Az apa, vármegyeházi altiszt, lehaj-
tott fejjel könnyezett két megmaradt fia kö-
zött. A harmadik, a legkisebb fiú, akinek az
arcáról a hangosan zokogó anya éppen most
hessentett el egy késő őszi legyet, ott fekszik a
ravatalon. Arcára borzalmas fintort fagyasztott
a halál, rútságát nem enyhítik többé örökre
lezárult szép, szelíd szemei. Hányszor hallot-
tam már a felcsendülő gregorián dallam szöve-
gét, s hiába voltam kitűnő latinból, sose értet-
tem egy szót se. Igaz, eddig úgy voltam vele,
hogy egyik fülemben be, a másikon ki: nem fi-
gyeltem oda egyszer se. Ott, Öcsi ravatala
előtt minden szó éles törként hasított a ben-
sömbe és mindent értettem. „Circumderunt
me genitus mortis, dolores inferni . . . circumde-
derunt me” — „Körülvettek engem a halál
siralmai, a pokol fájdalmai”.

Mint az alvajáró, úgy indultam el a menet
élén, máskor cigányosan barna arcom sápadt-
sága szinte egybeolvadt az esőáztatta karing
színével; két szemem égett, mint az izzó szén-
parázs. Nem figyeltem a sírásókra, nem ügyel-

tem semmire; végül is Mihalovics bácsinak kellett karonfogva útbaigazítania. A sírnál belekapaszkodtam a leeresztett kereszt nyelébe, csak álltam és már nem láttam, nem hallottam semmit mindaddig, míg le nem szúrták a földbe a sírdomb fejenél az új fakeresztet. A kék zománctábláról szinte üvöltöttek az alkony sűrűsödő homályában a frissen mázolt hófehér betűk:

— Itt nyugszik — Réti Lacika — élt 13 évet. —

És ekkor végre kibuggyantak könnyeim, melyek összefolytak az arcomon végigfolyó esőcseppekkel. Nem tudom, meddig álltam ott, csak arra rezzenem föl, hogy Sanyi megfogta a karomat:

Visszamentünk a templomhoz, ahol levetetjük magunkról a csuromvizes egyházi díszet.

*

Amikor kiléptem a sekrestyéből, láttam, hogy az eső már elállt. Éppen végetért a litánia, özönlött kifelé a nép. A templom sarkán összetalálkoztam Máriával. Méltatlankodva szólt rám:

— Már egy hete nem láttalak.

— Igen — feleltem vontatottan — éppen egy hete, az elmúlt kedden.

— Hol voltál?

— Temetésről jöttem meg. Te nem voltál kint?

— Miért? Kit temettek?

— Réti Lacit.

— Nem ismertem.

— Hogy mondhatasz ilyet? — rezdült meg hangomban a szemrehányó indulat — hisz sokszor láthattad velem, tudod, az a kis kócos srác.

— Nem emlékszem — felelte tétován, és jebiggyesztette ajkát, aztán copfjait hátravetve kérdezte: — na nem jössz?

— Nem — feleltem kurtán — hazamegyek.

— Akkor szervusz — és már szaladt is át a téren a Duna-part felé. A kék szalagok hívó-gatóan libegtek.

De nem mentem utána sem akkor, se később. Éreztem, hogy nincs hozzá jogom.

Vesztettem.

(Megjelent a CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP MAKÓI KIADÁSÁBAN 1983. március 23.-án)

A gyógymasszőr hobija

Pánczél Jánost, a gyógymasszőrt sokan ismerik Makón és sokan országsszerte is, akik a Kossuth Rádió „Ki nyer ma?” című műsorát hallgatják délidőben. Életét a munka és a muzsika tölti ki...

Pedagógus család gyermeke, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége makói körzeti csoportjának vezetőségi tagja. A makói József Attila Művelődési Központ és Úttörőház néprajzi-népeleti hagyományápoló klubjában is szorgoskodik; ünnepein, összejövetelein szórakoztatja a résztvevőket.

Foglalkozását illetően a Csongrád megyei Víz- és Csatornamű Vállalat alkalmazottja. Gyógymasszőr. Hatodik éve dolgozik itt. Ezt megelőzően Budapesten végezte el az akkori tízhónapos gyógymasszőri tanfolyamot. Kilenc éve került véglegesen kezébe a fehér bot. Most huszonöt éves.

*

No, de hadd valljon ő életéről, a zene szeretetéről, mely elválaszthatatlan énjévé vált:

— Tizenegy éves korom óta hegedülök. Néhány évet édesapám keze alá jártam a Rákosi út melletti iskolába. Majd városba kerültünk, s a 7. és 8. osztályt már a makói Bartók Béla ének-zenei általános iskolában végeztem. Iskoláimnak nagyon sokat köszönhetek, mert itt szerettették meg velem a zenét igazán, itt adtak kedvet és ösztönzést a zene iránt.

Amikor a fehér bot örökös társam lett, akkor már csak hallás után hegedültem. A fővárosban voltam középiskolás. Ott érettségiztem a Teleki Blanka gimnáziumban. Braille-írást és a nem látók kottájának olvasását is Budapesten tanultam meg. Aki ezt már kisiskolás korában kezdi, annak könnyebb és természetesebb, de nekem, aki fokozatosan lettem a fehér bot viselője, ez bizony kemény munka volt.

Öt évig éltem Budapesten. Életem egyik legszebb időszaka volt az a két esztendő, mialatt a vakok budapesti zenekarában játszottam. Itt Zsolnai Ágoston zenetanár-kar-nagy — látó — személyesen, személynként tanította be az előadni szánt darabokat — hallás után. Az országban sok helyen szerepeltünk a zenekarral, de külföldön, Cseh-szlovákiában és Romániában is adtunk hangversenyt; túráztunk, ismerkedtünk az országokkal, kirándulás közben is.

A pesti évek másik emlékezetes szépsége a Homérosz Énekkarban való szereplés, ahol tenor szólam-ban énekeltem. E jeles kórossal is bejártuk az országot.

A zene szeretete belém ivódott. Jól fejlődött a hallásom. A Kossuth Rádió délidőben hallható „Ki nyer ma?” című műsorában eddig már ötször szerepeltem, s csupán a leg-első nem volt elég sikeres, a többit megnyertem.

*

— Örömmel hallottam, hogy részese volt a Kodály-műveltségi vetélkedőt nyert csapatnak. Szeretném, ha erről is szólna.

— Szívesen és örömmel. A Kodály Zoltán születésének 100. évfordulójára hirdetett Kodály műveltségi vetélkedőről a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségénél szereztem tudomást. Úgy látszik, hogy ott is nyilvántartanak, mint zeneszerető embert.

Erre a vetélkedőre szövetségünk előre készített két magnószalagnyi anyagot — Kodály életével kapcsolatban — zeneműrészletek bejátszásával színesítve és illusztrálva. Ez képezte a vetélkedőre való felkészülés lényegét.

Az országból négy csapat került a Budapestre 1982. december 18-án megrendezett országos döntőbe: két budapesti, egy Csongrád megyei és egy Szabolcs-Szatmár megyei. Megyénk csapatában rajtam kívül részt vett Klimász Sándorné és Rózsahegyi Sándor sorstársam. Ők Szegedről egyenesen utaztak Budapestre, én Makóról vonattal.

A fővárosban találkoztunk.

— A verseny előtt „taktikai megbeszélésen” összeegyeztettük, hogy ki miben „erős”, ki ismeri jobban a szöveges dolgokat: az életrajzot, lexikális adatokat, s ki a zenét és a zeneelméletet. Megjegyzem, hogy ott nem kellett zenélni, de azért a zenei tudás, a zeneismeret hozzásegített az alapos felkészüléshez, és szerényen szólva a jó szerepléshez is.

Az országos döntőn, kemény küzdelemben — holtversenyben — Budapest I. csapatával együtt lettünk az elsők. A nyert díjösszeget — mi, a Csongrád megyei csapat tagjai, háromfelé osztottuk szét. A Szabolcs-szatmáriak lettek a III.-ok. A IV. helyezett pedig Budapest II. számú csapata.

A makói klubunkban is nagy örömmel fogadták a hírt. Sokan gratuláltak, nagyon boldogok voltak, hogy egy klubtársuk országos első díjat nyert csapat tagjaként öregbítette hírnevünket.

*

Még azt is megtudtam Pánczél Jánostól, hogy most is zenél: hegedül és zongorázik. Kedvencei a néger spirituálék. Próbálkozik magánénekléssel is, és számít arra, hogy majd — nyilvános szerepléssel — elő is tudja adni.

Mi is gratulálunk! Jó munkát, jó egészséget és sok sikert kívánunk.

RÁCZ SÁNDOR

Egy hír és ami mögötte van

Nyár elején, június 4-én (szombaton) délután 3 órakor szövetségünk Szabolcs-Szatmár megyei Szervezete műsorral mutatkozik be Május 1. úti székházunk nagy előadótermében: A Szabolcs-Szatmár megyei Szervezet kultúracsoportja Budapestre címmel.

A délután programja:

1. Váci Mihály: Szabadság tégy gazdaggá minket (vers)
Előadja Bessenyei Ferenc
2. Ismeretlen szerző: Tavaszköszöntő (kórusmű)
Fasang Árpád: Békét a világnak (kórusmű)
Előadja az énekkar
3. Szilágyi György, Galambos Szilveszter: Családlátogatás (jelenet)
Előadja: Kőszegi Eszter, Nagy Györgyné és Nagy Sándor
4. Mozart: Vágyódás a tavasz után (dal)
Énekli Tóth László

5. Prémium (jelenet)
Előadja Mészárosné Papp Erika és Mészáros Dénes
6. Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska (kórusmű)
Zsolnai Ágoston: Öt vidám népdal
Előadja az énekkar
7. Vadnai László: Hacsek és Sajó (jelenet)
Előadja Pozsonyi Ferenc és Kató József
8. Tánccalokat játszik Tóth László harmonikán
9. Arany János: A tudós macskája (vers)
Előadja Nagy Györgyné
10. Népdalokat játszik Balogh Irén harmonikán
11. Párbeszéd (jelenet)
Előadja Nagy Sándor és Kató József
12. Bárdos Lajos: Szőke kislány (kórusmű)
Balázs Árpád: Barátság és testvériség (kórusmű)
Előadja az énekkar

Az énekkart betanította és vezényli Kovács László, zongorán kísér Kulcsár Gabriella.

*

E hír kapcsán szeretném gondolataimat egy közelmúltbeli hangversenyről elmondani.

Egy 1969-ből őrzött plakát hirdeti: Vak művészek hangversenye a Zeneakadémia nagytermében. Közreműködnek: Stomfai Károly (orgona) Geszner Jenő (zongora) Berindán László (hegedű) Barna Mária (ének). E nevek fölemlítése kapcsán Geszner Jenőről szeretnék néhány szóban szólni a tavalyi, karácsonyi hangversenyként meghirdetett műsoráról röviden beszámolni, felhívni mindannyiunk figyelmét értékeink odaadóbb megbecsülésére.

Geszner Jenő Nagykőrösön él, amennyire tőle és másoktól megtudtam odaköltözése után bekapcsolódott a kisváros zenei életébe; zongora hangversenyeket ad, és mint ismeretes, főfoglalkozása is a zenéhez köti. Tiszteletet vívhat ki magának azzal az állhatatossággal, következetességgel amellyel készül fölépéseire, erőt merítve saját tehetségéből és abból a feltételezésből, hogy hallgatósága számára átadhat valamit a zene szeretetéből. Azon a délutánon, amikor székházunkban járt, vígasztalanul esett, szemerkélt egyfolytában az eső. Azok számára akik erre a hangversenyre el akartak jönni, bizonyára ez visszahuzó erőt jelentett, s így talán, az eljönni szándékozók egy része otthon maradt. A koncertet mindössze tizennégyen hallgattuk végig, közvetlen ismerősök, barátok jöttek el. Szerettem volna betölteni a termet közönséggel, s egyre inkább előjött bennem ez a kívánság e varázserőre, mert Varró Attila véleményét ismételve... „nagyon szép volt... pedig nagyon nehezen játszható darabokat is hallhattunk”. Varró Attila tanár, aki zenére oktatja a vak gyermekeket, kíváncsian kérdezte; mennyi idő alatt készült föl erre a hangversenyre Geszner Jenő,

hogyan tudta elsajátítani, megtanulni ezeket a zongoradarabokat.

A közönség erőt adhat, szárnyakat adhat! ... mondhatnók a művészet-hez illő megfogalmazással.

Geszner Jenő számára maradt az önmegbecsülést jelentő kitartás, ragaszkodás ahhoz a tehetséghez, amely őt az 1969-es zeneakadémiai

szerepléshez is segítette. Ha házunktáján körülnézünk, észrevehetjük, hogy nem csak róla van szó!

Visszatérve a Szabolcs-Szatmáriak vendégszereplésére, újból tagságunk figyelmébe ajánlom ezt a nagyon szép vállalkozást, melyen reméljük már sokkal többen leszünk.

A b l a k

ZSIVKA BURUSKINA

Amikor az osztályban látássérült gyermek van

Az utóbbi tíz évben jelentősen növekszik a gyengénlátó emberek száma. Közülük jó néhány iskolás korban levő gyermek, akikről megkülönböztetett figyelemmel kell gondoskodni.

Sok országban külön osztályokat alakítanak ki a gyengénlátók részére, ennek már 90 éves hagyományai vannak. Ismeretes, hogy működnek gyengénlátó és vak gyermekek számára fenntartott iskolák is. Napjainkban azonban szükséges a közoktatási intézményekben tanuló gyengénlátók helyzetével is foglalkozni. A szemészek egyre hangsúlyoztatják, hogy az iskolákban jelentős számban vannak gyengénlátó gyermekek, de mindmáig sorsukra hagyva, holott foglalkozni lehetne problémáikkal egy tudományosan megalapozott vizsgálat keretén belül.

Sokszor a tanár még csak nem is sejtí, hogy az osztályában csökkent látású gyermekek tanulnak, vagy ha van is róla tudomása, az esetek nagy többségében nem képes rá, hogy akkor, amikor kell és a megfelelő módon nyújtson segítséget az ilyen tanulóknak, aminek következtében azok lemaradnak a tanulásban. Ahhoz, hogy a tanár enyhítse a gyengénlátó diák nehézségeit és segítsen

neki a sikeres szereplés elérésében az szükségeltetik, hogy a tanár legalább nagy vonalakban ismerje ezeknek a tanulóknak a problémáit. Így lehetővé válik számára, hogy a leginkább eredményre vezető módszerekhez nyúljon a velük való foglalkozás során. Nálunk eddig nem készült olyan tanári kézikönyv, amely tanácsokkal látná el a pedagógusokat arra vonatkozólag, hogyan lehet eredményesen foglalkozni a gyengénlátó gyermekkel egy hagyományos osztály keretein belül.

A szovjet pedagógusok nem kevés tapasztalatot gyűjtöttek a gyengénlátó gyermekek oktatása terén. Függetlenül a vakok és gyengénlátók iskoláitól az elmúlt években az egyéb iskolákban tanuló gyengénlátó gyermekek problémáinak megoldására irányuló tendenciák is mutatkoznak a Szovjetunióban. Ezt már a gyengénlátók szervezett oktatási rendszerének kidolgozása irányában tett első lépésnek tekinthetjük.

1973-ban a Proszvescseniye kiadó megjelentette M. Zemcova „A látássérült gyermek tanárának kézikönyve” c. kiadványt, ami nagyon hasznos segédkönyv olyan tanár számára, akinek az osztályába gyengénlátó gyermek került. A szerző főként azokra a nehézségekre fordítja a fi-

gyelmet, amelyekkel a látássérült gyermekek az oktatási folyamat során találják magukat szemben.

A legfontosabb, amit a tanárnak meg kell tanulnia, hogy melyek a gyengénlátás ismérvei, milyen a látási analízator felépítése és mik a módjai a rendellenességek kiküszöbölésének illetve ellensúlyozásának. Igen lényeges, hogy a tanár megismerkedjék a gyengénlátó gyermekek pszichológiai sajátosságaival: azzal, hogy hogyan érzékeli a tárgyakat és azok vetületeit; a gyengénlátó gyermekek képzetével, azzal, hogy miként vésik emlékezetükbe és értik meg a szavak valós jelentését, ezzel együtt a gondolkodásuk néhány sajátos vonásával. Elengedhetetlenül szükséges, hogy a gyengénlátó tanulók pedagógusok általi felkutatásának és az ilyen gyermekek tanulásban való lemaradása elemzésének módszerei ismeretesek legyenek a tanárok előtt.

Nagy jelentősége van annak is, hogy a szülők és a pedagógusok közös erőfeszítéssel vegyenek részt ezeknek a gyermekeknek a segítségével. A legtöbbjük a családi környezetből kerül iskolába, ahol valószínűleg nem kapnak megfelelő, iskolára felkészítő nevelést és ebből egyenesen következik, hogy „nem ismerik az önálló munka fortélyait, nem tudnak helyesen bánni a ceruzával, a tollal, a könyvekkel a segédeszközökkel, nem úgy ülnek a padban, mint kell, készületlenül írják őket, hogy a tanulás rendszeres munka és hát bizonytalanok, amikor írni, olvasni, rajzolni tanulnak”. Zemcova inti a tanárokat, nehogy elmarasztalják a gyengénlátó tanulókat, ha figyelmetlenül írnak, rosszul rajzolnak, nem olvasnak megfelelően, minthogy ezek a nehézségek látóképességük csökkentését mivoltából adódnak. A figyelmeztetés a tanár-diák viszony és a tanulási kedv megromlásává válhat. A szerző rámutat az órán végzett egyéni munka fontosságára. Nem jó, ha a házi feladatok nagyon terjedelmesek, mert az túlterheléshez vezet és a hatása mindenképpen káros. Az egyéni feladatok megszabásakor fi-

gyelemben kell vennünk a kort, a fejlődési sajátosságokat, az anyag el-sajátításakor jelentkező esetleges nehézségeket (csökkentet teherbírás, gyorsan beálló fáradtság) és azt, hogy felszínre kerüljenek a személyiség fejlesztésének és alakításának lehetséges kiegészítő módzatai. Ajánlható még néhány módszertani fogás a beszédkészség fejlesztésére, amelyek megtérülnek a helyes és pontos írásbeli fogalmazási készség kialakításakor. Jó, ha a tanár nagybetűs felíratot szemléltető anyagokat, eszközöket, modelleket, sémákat és táblázatokat használ, amik a többi tanuló számára is hasznosak lehetnek. Semmi esetre sem engedhető meg, hogy a gyengénlátók kimaradjanak azokból a gyakorlatokból, amelyek segítik a különféle rendszerező, általánosító és következtető készségek fejlesztését. Az ilyen irányú feladatok az egyes tanórákon jönnek elő. A kérdés azon áll vagy bukik, hogy a tanár megtalálja-e vagy sem a kellő pillanatot, amikor hatékonyan be tudja vonni a gyengénlátókat az adott munkába. Ezeket a tanulókat nem szabad eltanácsolni a testnevelés órákról vagy a kirándulásokról, de annak érdekében, hogy látásuk ne romoljon, ki kell kérni a szemész orvos véleményét.

A gyengénlátók körében végzett oktató-nevelő munka nem utolsó szempontja az egészségügyi feltételek biztosítása. Mivel ezek a gyermekek elég fáradékonyak, pontosan be kell tartaniuk a látást igénylő munka rendjét. Így a tanár a látáson kívül a hallást, a tapintást, a szaglászt is teljesen egyenértékű módon alkalmazhatja, mint a tananyag közvetítésének eszközét. Ez olyan megközelítési mód, ami a látó gyermekeknek sem lesz kárára. Ezen kívül számításba jöhetnek egyéb dolgok is: az osztályterem megvilágítása, különleges padok kiképzése, az erre a célra kialakított tábla használata, az írás vezetését megkönnyítő külön vonalazás rendszereztése. Célszerű, hogy a gyengénlátó tanulók közel üljenek a természetes fényforráshoz, csökkent látásukat

pedig optikai eszközökkel ellensúlyozzák. Különös figyelemmel, de tapintatosan szorítsa rá a tanár a gyermeket, hogy viselje is az orvos által előírt szemüveget és gondja legyen rá, hogy az el ne törjön.

Végezetül szögezzük le, hogy bármely osztályterem minél jobb megvilágításra való törekvés, nemcsak a gyengénlátók, hanem a látó gyermekek javát is szolgálja.

A technikai eszközök alkalmazása szintén kifejezhet bizonyos jó hatást a csökkent látóképességűek érzékelése terén.

Bolgárból fordította: Vojtkó Gábor (A Zari — Hajnalok című bolgár vakügyi folyóirat 1982/12. számából.)

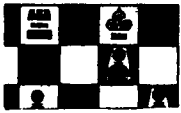
Tanítás --- vakon

Látókoromban bizonyára megkérdőjeleztem volna egy ilyen állítást. Az élet és a szükség azonban törvényt bont. Arra készíti az embert, hogy új formákat és módszereket keressen, melyek segítségével a korábbihoz hasonló vagy azzal egyenértékű munkát végezzen.

1976-ban befejeztem egyetemi tanulmányaimat, történelem—oroszszakos tanári diplomát kaptam. Ezzel életem hön óhajtott vágya teljesült: tanítani kezdtem. Mindössze három éven keresztül taníthattam, s mint derült égből a villámcsapás, úgy sújtott le a betegség. Ekkor azt hittem, hogy végleg búcsút mondhatok a katedrának, a diákokkal való foglalatosságnak.

Két esztendőn át, ülve a négy fal börtönében, csak arra ügyelhettem, hogy a megszerzett tudás ne menjen feledésbe. Ebben nem kis segítségemre voltak barátaim, egyetemi csoporttársaim.

1980 őszén bekerültem a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának tanfolyamára, s ez jelentős állomása lett életemnek. Egyrészt segített abban, hogy új élethelyzetemet elfogadjam, másrészt abban, hogy megvilágosodjék előttem, így is adódnak lehetőségek az ember számára, csak kellő önbizalom és bátorság kell hozzá.

1981 tavaszán, mintegy kísérletképpen magántanítványokat, pontosabban kettőt, vállaltam, két általános iskolás korrepetálását jelentette ez történelemből és orosz nyelvből.

Az első lényeges tennivalót az jelentette, hogy a gyerekek számára természetes legyen, hogy én nem látok. Ezt követte a másik, hogy érthetően, tagoltan kell olvasniuk.

Hétről hétre nőtt az önbizalmam, azt látván, hogy memóriám semmit sem veszített frissességéből. Egyszeri felolvasás után a fejemben volt a tanítandó anyag. Nagyokat csodálkoztak a tanítványok, amikor egy-egy hibás olvasás alkalmával én, a nemlátó korrigáltam őket. Arra is hamar rájöttek, hogy nem érdemes huncutkodniuk, mert könnyen észreveszem azt, amikor a számonkérés során a könyvbe pislognak.

Minden óra alkalmával megjegyeztem, hogy mi lesz a következő anyag, s a következő órára érdekeségeket szereztem be. Így például egy-egy irodalmi, képzőművészeti, zenei alkotást, s így a gyerekek számára érdekesek, ritkaság számba menővé váltak ezek az órák. Ráadásul a témával kapcsolatos filmélményeiket is megbeszéltük.

A nyelvtanítás nagyobb félelmet keltett bennem, mint a történelem. Az idegen nyelv tanulásához nélkülözhetetlen az írás, a szótározás, s mindezekhez szem kell. Azután kialakult ennek is a módszere.

Az új szavakat betűztem, s miután leírták, visszaolvastattam. Ezzel nemcsak az én számomra vált ellenőrizhetővé az írás helyessége, de a diákok számára is alapos meg tanulást jelentett.

A nyelvtanításnál az érzelmi motiváltság is fontos. E cél érdekében gyakran nézegethettek orosz mesekönyveket, hallgathattak orosz népdalokat, s ha kedvük támadt, akár meg is tanulhatták énekelni.

Lényeges szerepet játszott a társalgás is. Az egyes leckék témájának megfelelően különféle kis párbeszédet rögtönöztünk.

Nem hallgathatom el azt sem, hogy a technikai és a baráti segítség nélkülözhetetlen volt ahhoz,

hogy fokról fokra eredményesebben és biztosabban taníthassak.

Pár hónap elteltével a két újdonsült tanítvány jelentős sikereket ért el az iskolában, s mindez eldöntötte, hogy a jövőben rendszeresen vállalom otthonra tanítást. Az idő múlásával már gimnazistákat, sőt felnőtteket is mertem vállalni, s a kialakított módszer és a közös munka gyümölcseként újra örömmel dolgoztam.

Az osztály légkörét nem pótolhatja a magántanítás. Merész elhatározás fogant bennem. Felhívtam telefonon a környékünkön lévő általános iskola igazgatóját, s bejelentkeztem hozzá egy beszélgetésre. Amikor meglátott egy kutya kíséretében nyilván meglepődött, de ekkor már nem volt mit tennie, fogadnia kellett.

Elmondtam neki őszintén gondjaimat, s társadalmi munkaként ajánlottam nyelvtudásomat arra, hogy amennyiben szükségük lenne rá, szívesen vezetnék egy orosz társalgási szakkört. Nem zárkózott el a kérés elől, s megadta a lehetőséget. Minderre 1982. októberében került sor, s azóta működik a szakkör. Az a néhány gyerek, akik kéthetente rendszeresen megjelenik, szívesen jön, hiszen merőben más foglalkozás ez, mint az iskolai óra. Ide nem kötelező a készülés, s ráadásul sokat lehet oroszul beszélni. Egyedül is, egymással is. Itt is igyekszem színesíteni az órákat egy-egy lemez, könyv, kép segítségével. A felkészülésben barátaim vannak segítségemre, s magnóra olvasnak egy-egy témát. Ebből készülök én, s utána már a fejemben viszem be az órára a tanítani valót. Írni ritkán írok a táblára, s ha mégis, akkor nyomtatott nagybetűkkel, hogy olvasható legyen. Újabbban pedig a gyerekek írják föl az új szavakat a táblára, s az írás helyességét itt is a betűztetéssel ellenőrzöm.

Kellemesen, gyorsan telnek el ezek a társalgási órák, s bizonyára azok olyan ismerettel gyarapítják a diákokat, melyeknek életük során hasznát veszik.

Bartha Zsuzsanna

Isten vele főorvos úr!

Intézetünk lakói ismét búcsúzni kénytelenek. Most azonban nem egyik társunktól, hanem egy olyan embertől, aki ittléte alatt igen sokat tett a lakókért.

Egy hideg, borús téli napon érkezett a szomorú hír, hogy Dr. Lenkei Barnabás főorvos úr meghalt... Annak ellenére, hogy tudtunk a betegségéről, mégis tamaskodva fogadtuk a hírt, mert szinte hihetetlen volt, hogy a főorvos úr nincs többé...!

Itthagytott bennünket ő, aki intézetünk fennállása óta gondoskodott a lakók egészségéről lelkiismeretes hűséggel, az igazi, hivatását szerető orvos igyekezetével állt a betegek szolgálatában. Elannyira a hivatásának és a betegeknek élt, hogy nem volt a napnak olyan szaka, melyben meg ne lehetett volna őt találni, ha egy-egy betegnek szüksége volt rá.

Ebben a nagy odaadással végzett szolgálatban időelött elégett a szervezete, mint a gyertya, melyet egyszerre két végén égetnek...

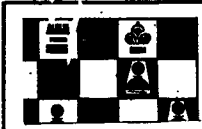
Már súlyos beteg volt az ősszel, de még akkor is eljött közzénk, hogy segítsen, gyógyítson. Ő, a nagybeteg... Még három év választotta el a nyugdíjtól és már elment! Elment oda, ahol többé már nem fáj senkinek semmi...

A búcsú nehéz, mert többé már nem érezzük szerető gondoskodását, nem halljuk megnyugtató szavait.

Elfeledni nem fogjuk soha!

Pihenjen békében.

Szonda Klára

Sakkhíradó

Anyagtorlódás miatt az 1982-es házi bajnokság elődöntőjéről és döntőjéről csak most áll módunkban hírt adni. A két eseményre az elmúlt év négy utolsó hónapjában került sor.

Az elődöntő végeredménye:

1. Horváth József 11 pont
2. Dr. Krabót György 10,5 pont
3. Fügedi Péter 10,5 pont
4. Molnár István 10 pont
5. Bene János 8,5 pont
6. Sajtos György 8,5 pont
7. Nyikes József 6 pont
8. Csóti József 5,5 pont
9. Bartha József 5 pont
10. Kóczián József 4,5 pont
11. Kovács József 4,5 pont
12. Mundi János 3,5 pont
13. Galambos József 3 pont
14. Gárdos András 0 pont

A döntő mérkőzéseit a Szakosztály első és másodosztályú versenyzői, valamint az elődöntő első négy helyezettje vívták, mely a következő végeredménnyel zárult (Horváth József menet közben visszalépett):

1. Rév Miklós 10 pont
2. Erős Pál 9,5 pont
3. Auffenberg Emil 8,5 pont
4. Nemes György 8 pont
5. Battyányi Béla 8 pont
6. Dénes József 7,5 pont
7. Kovács Ferenc 7 pont
8. Lévai József 5,5 pont
9. Hosszú Vilmos 4,5 pont
10. Voján István 3 pont
11. Dr. Krabót György 2,5 pont
12. Fügedi Péter 2,5 pont
13. Molnár István 1,5 2 pont

Rév Miklós személyében új bajnokot avattunk. Fiatal, tehetséges versenyzőknek további fejlődést és szép sikereket kívánunk!

Első csapatunk 1983. évi csapatbajnoki eredményei a Budapest másodosztályú csapatbajnokságban:

Első forduló, február 6.: a bajnoki cím megszerzésére is esélyes BELKER csapata alaposan ránk-

ijesztett, 8,5:3,5 arányban verte csapatunkat. Győzött: Auffenberg; döntetlent ért el: Battyányi, Dénes, Lévai, Hosszú, Molnár; vereséget szenvedtek: Erős, Nemes, Rév, Kovács, Voján, Hajdú.

Második forduló, február 20.: a Vörös Csillag Gépgyár csapata ellen 8:4 arányban győztünk. Győztek: Erős, Nemes, Rév, Auffenberg, Hosszú, Molnár; döntetlenül végeztek: Voján, Dénes, Lévai, Solymos; vesztek: Kovács, Battyányi.

Harmadik forduló, március 6.: a Csepel Autógyár ellen kis különbséggel, 6,5:5,5 arányban nyertünk. Győzelmet ért el: Rév, Voján, Dénes, Hosszú, Hajdú; döntetlenül végeztek: Erős, Kovács, Auffenberg; vereséget szenvedtek: Nemes, Battyányi, Lévai, Molnár.

Negyedik forduló, március 20.: a szintén továbbjutásra esélyes Testvériségtől 7,5:4,5 arányban szenvedtünk vereséget. Győztek: Voján, Dénes, Hajdú; döntetlent ért el: Erős, Nemes, Auffenberg; vesztek: Rév, Kovács, Battyányi, Lévai, Hosszú, Molnár.

Csapatunk négy forduló után a bajnokság kilencedik helyén áll.

Második csapatunk a VII. kerületi elsőosztályú csapatbajnokságban eddig öt mérkőzést játszott, melyből mindössze az elsőt nyerte meg, a többit elvesztette. Tehát az Elektronika ellen 6,5:5,5 arányban nyert, míg a továbbiakat a következő arányban vesztette el: a Szolgáltató Spartacustól 7,5:4,5, a Hídépítőktől 8:4, az Ikarus II.-től 7:5, a Sajtó II.-től 9:3-ra.

A hátralévő mérkőzéseken van min javítani!

Az V. kerületi Sakkszövetség ún. „Hétköznapi csapatbajnokságot” hozott létre, melyre harmadik csapatunkat beneveztük. Az első forduló-

ban szabadnapos volt harmadik csapatunk, a második fordulóban a MÁV Igazgatóságtól 4,5:1,5 arányú vereséget szenvedett, a harmadikban a Postással szemben 3:3-as döntetlent ért el, a negyedik fordulóban a Földgép csapatától 5:1-re kikapott.

Dénes József

DOSEK LAJOSNÉ:

Toborzás atlétikára

A látássérültek atlétizálása az utóbbi években fellendülést mutat. Elég utalni a Poznanban, majd Fuldában megrendezett Európa-bajnokságra. Emellett kétoldalú találkozókon is rendszeresen összemérik erőiket a különböző országok vak és gyengénlátó atlétái. Ez év legnagyobb eseménye az október elején Várnában megrendezésre kerülő III. Európa-bajnokság. Augusztus végén hármas viadalra kerül sor magyar, NDK és lengyel sportolók részvételével. Csapatunk komoly edzésekkel készül a nagy feladatokra. Április elejétől a Zuglói Ifjúsági Sporttelepen edzünk hétfőn és csütörtökön délután fél öttől fél hétig. Ezekre az edzésekre minden fiatal szeretettel várunk, aki szeretne atlétizálni, futni, ugorni stb. Akiknek nem áll módjában edzéseinkre eljárni, de másutt lehetősége van sportolni, versenyre felkészülni, jöjjön el háziversenyeinkre. Nevezni a fenti sporttelepen lehet június 12-én vasárnap és július 23-án, szombaton a fenti időpontban.

Szakosztályunk tagjai az európai élvonalhoz tartoznak, igen lelkesek, de vannak versenyszámok, melyekben csak lelkes fiatal versenyzők tudnának az élre kerülni; pl.: nőknél a futószámokban és az ugrószámokban, a férfiakkal is hiány mutatkozik az újonnan bevezetett hosszú távon, de a rövid távokon is.

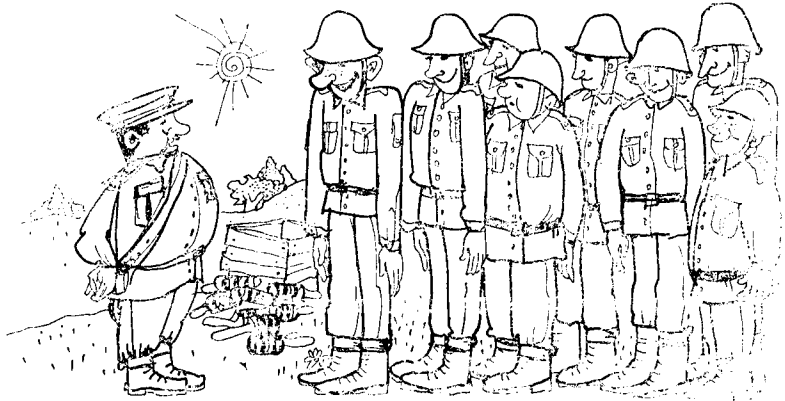
Az utánpótlásra nagy szükség van, ezért minden érdeklődő fiatalat szívesen várunk, hogy a következő évek nagy feladataira már most elkezdjék a felkészülést.

TUD SZÁMOLNI

Tavaszi hadgyakorlat idején az őrmester eligazít.

— Katonák! Kézigránátot rakodni! — Aztán még atyailag hozzáteszi — Vigyázzanak, mert a múltkori rakodásnál is levegőbe repült tizenkét ember!

— Velünk az nem történhet meg. — röhögi el magát az egyik újonc. Miért? — förmed rá az őrmester. — Mert mi csak nyolcan vagyunk!

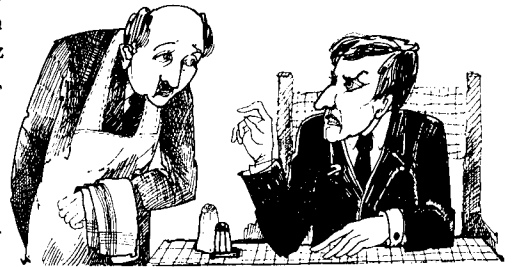
AZ ANTIALKOHOLISTA

A pincér a nagyobb fogyasztás reményében minden áron rá akarja beszélni a húzódozó vendéget arra, hogy valami italt is rendeljen.

— Uram! Prima hideg sörünk is van! Olyan, mint a jég! Mire a vendég, csak hogy már lerázza az erőszakos pincért, kelletlenül bár, de beleegyeznek.

— Jó, nem bánom! Hozzon! Ám rögtön hozzá is teszi:

— De legfeljebb csak egy jégkockányit!

MIT IS CSINÁLT?

Egy válogató és mindent kritikázó vendég már legalább egy fél-órája kínozza a pincért. Ennek ellenére az még mindig rendkívül nyugodtan, kifogástalan modorban válaszol. Így végül is eljutnak a megegyezésig: a vendég vesevelőt rendel. A pincér már fordulna is sarkon, hogy a rendelést továbbítsa a konyhába, de a vendég még sietve odaveti: aztán remélem friss a vesevelő.

Ez volt az a bizonyos utolsó csepp. A pincér füle égni kezd, de még mindig türtőzteti magát és szinte szemlesütve válaszol:

— Ó, természetesen. Garantálhatom, hogy a velő tegnap még gondolkozott, a vese pedig ... hm!... mit is csinált?

CSAK PRÓBÁLKOZZÉK A KEDVES VENDÉG

A legnagyobb déli rumli idején a főnök is a konyhában intézkedik. A pincérgyereket ijedten szalad hozzá: — Főnök, a bal kettes vissza akarja küldeni a borjúlábat. —

A főnök azonban rá sem hederít.

— De Főnök, egy vendég vissza akarja küldeni a borjúlábat!

— Ugyan, fiam! — oktatgatja a pincérgyereket. — Csak hadd próbálkozzon a kedves vendég, csak küldje őket! Azok a lábak az ő két szép szeméért sem kelnek már életre!

A VÉRBELI ALKOHOLISTA

Helyszín a talponálló, ahol két szesztestvér már az ötödik rund féldecit issza.

— Haverkám! Miért hunyod be mindig a szemed, amikor iszol?

Mert ha csak meglátom a poharat, máris összeszalad a nyál a számban, a piát meg csak nem fogom felvizezni!

Hirdetések

Hétvégi egynapos hosszabb utakra kényelmes utazást biztosítok, legfeljebb 3 felnőtt + 1 gyermek részére, kilométerenként 4 forintért. Esetleg a napi program megszervezésén is segítek. Érdeklődni lehet az 570-539-es telefonszámon az esti órákban.

Nagy Ferenc személyszállító kisiparos, Budapest, X., Körösi Csoma Sándor út 18—20. 4/59.

*

Árueledás! Nagy örömmel értesítjük tagtársainkat, hogy budapesti és Pest megyei Szervezetünk irodájában már kapható a vakok számára is használható elektronikus lázmérő. Ára 520.— Ft., — a szövetség tagjai részére —, ehhez járul az elemek ára.

Ugyancsak kapható már telefonkezelőink részére a munkájukat megkönnyítő „Csipogó”. Ára 294.— Ft elemmel együtt.

*

Eladó egy háromrészes — közép-üveges — szétszedhető kombináltszekrény, mely stílábtorhoz is jól alkalmazkodik. Érdeklődni lehet az esti órákban a 686-112-es telefonon.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Útlőrő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Dr. Pirinyi Ottó:	JÖVEDELEM KÜLÖNBSEGEK ÉS KÖZHANGULAT	1
Szemerédi István:	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	3
Dr. Bódi István:	TANÁCSKOZÁS A VAKÜGYI PROPAGANDA MUNKÁRÓL	3
Szemerédi István:	NÉHÁNY GONDOLAT EGY FONTOS TANÁCSKOZÁSRÓL	4
Hóbor Ferenc:	BESZÁMOLÓ A VAS MEGYEI VEGYESIPARI VÁLLALAT MUNKÁJÁRÓL	5
Machalek István:	HÍREK A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK VILÁGÁBÓL	6
Dr. Falvai Ferenc:	A BÉRLAKÁSOK KARBANTARTÁSI ÉS FELÚJÍTÁSI SZABÁLYAI ÉS A BÉRBESZÁMÍTÁSI JOG II. R. KITÜNTETÉSEK	7
Váradi Péterné:	NŐK RÉSZÉRE	8
Görgényi Miklós:	A HELYES TEMPÓ MEGVÁLASZTÁSA	8
	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HÍRADÓJA	9
	CSIKÓS ZSUZSA VERSEI	10
	MEGHÍVÓ HAJDÚSÁGI NÉPZENEI BEMUTATÓRA	10
Pétersz László:	PÁRBAJ	11
	A GYÓGYMASSZŐR HOBBIJA	16
	KULTURÁLIS HÍRADÓ	17
	ABLAK	18
Bartha Zsuzsa:	TANÍTÁS VAKON	19
Szonda Klára:	ISTEN VELE FŐORVOS ÚR!	20
	SAKKHÍRADÓ	21
Dosek Lajosné:	TOBORZÁS ATLÉTIKÁRA	21
	HUMOR	22
	HIRDETÉS	23
	A HANGOS-KÖNYVTÁR KIEGÉSZÍTŐ KATALÓGUSA A STÚDIÓBAN KÉSZÜLT ORSÓS MŰVEKRŐL	24

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

